

חוברת השאלות והתשובות

על ספר

קסת הסופר

למוה"ר רבי שלמה גאנצפריד זצ"ל
בעל קיצור שולחן ערוך, ועוד ספרים

כולל שאלות ותשובות על ביאור לשכת הסופר בסימנים

י', י"א, י"ב

כפי הנדרש למבחן סופרות במשמרת סת"ם

נערך בע"ה בידי

דן בן ר' יעקב סתר

התשס"ה

@

כל הזכויות שמורות

050-6541525

daniadn@gmail.com

הסכמות הרבנים לשאר ספרי העורך

ניתן למצוא באתר "דרכי נועם"

www.dnoam.022.co.il

הקדמה ללומד

קונטרס השאלות והתשובות על קסת הסופר נערך על פי תוכנית הלימודים למבחן סופרים במכון משמרת סת"ם.

מומלץ לכל אחד לכתוב לעצמו את התשובות, ולא להיעזר בקונטרס התשובות, באשר כך יפנים את ההלכות באופן יותר טוב.

אין די ללמוד את החומר בפעם הראשונה דרך חיבור זה, שכן, על-פי רוב טעמי ההלכות אינם מובאים, וכבר נכתב כתב בשם הגר"א באבן שלמה (ח, ג): "הלומד קיצור דינים, סוף שישכח הכל" (משלי י, ד; כג, ה). ולא בכדי בחר ר' אברהם דאנציג לקרוא לספרו "חיי-אדם", כדי שלא יעשו ממנו "קיצור חיי-אדם".

לנוחיות הלומד, ציינו בסוגריים אילו הלכות נשנו כבר במשנה ברורה או שהוסיף עליהן פרט מסוים. את ההלכות שעליהן חולק המשנה ברורה זצ"ל ציינו בסוגריים עם שורה מתחת. ההלכות שלא ציינו את מקורן בסוגריים הן ההלכות שהמשנה ברורה לא התייחס אליהן עד סעיף לו בסימן לב, ובסימן לו, שזהו החומר למבחן. אם דילגנו על איזשהו פרט - עמכם הסליחה (הערה: כשכתוב לדוגמא [מחבר כ. ס"ק כו] בסתמא- הכוונה לסימן לב במחבר סעיף כ', וסימן קטן כ"ו במשנה ברורה שם).

ישנם מספר שאלות, שאם יקרא הלומד את השאלה שאחריהן - יוכל להבין את התשובה. על כן מומלץ לעבור בסבלנות שאלה אחר שאלה.

דן סתר

תוכן עניינים

<u>26</u>	<u>סימן יט</u>	<u>16</u>	<u>סימן י</u>	<u>7</u>	<u>סימן א</u>
שאסור להשהות ספר		קדושת השם וכתבתו		מי הם הכשרים לכתוב	
תורה שאינו מוגה ודיני				ספרים, תפילין ומזוזות,	
הגהתו		<u>18</u>	<u>סימן יא</u>	ולקנות מהם	
		דיני מחיקת השם			
<u>27</u>	<u>סימן כ</u>	<u>20</u>	<u>סימן יב</u>	<u>7</u>	<u>סימן ב</u>
דיני כתיבת תפילין		הטועה בשם או שאירע בו		העור שכותבים עליו	
		איזה קלקול			
<u>28</u>	<u>סימן כא</u>	<u>22</u>	<u>סימן יג</u>	<u>9</u>	<u>סימן ג</u>
עשיית הבתים		מידת הספר תורה ושיעור		דין הדיו והשרטוט	
		הדפין והשיטין		והקולמוס ושיכתוב בימין	
<u>29</u>	<u>סימן כב</u>	<u>22</u>	<u>סימן יד</u>	<u>9</u>	<u>סימן ד</u>
הנחת הפרשיות לתוך		שיעור הגיליון והריווח בין		שצריך לכתוב לשמה,	
הבתים ותפירת הבתים		השיטין ובין החומשים		ועוד דיני כתיבה, ושלא	
				להפוך היריעה	
<u>29</u>	<u>סימן כג</u>	<u>23</u>	<u>סימן טו</u>	<u>11</u>	<u>סימן ה</u>
דיני הרצועות		דיני פתוחות וסתומה		צורת האותיות וזיונן	
		ונוני"ן המנוזרות			
<u>30</u>	<u>סימן כד</u>	<u>24</u>	<u>סימן טז</u>	<u>12</u>	<u>סימן ו</u>
דיני בדיקת התפילין ואם		צורות השירות ושאר		דיני הבחנה על ידי תינוק	
נתקלקלו התפילין		דקדוקים			
				<u>12</u>	<u>סימן ז</u>
<u>31</u>	<u>סימן כה</u>	<u>25</u>	<u>סימן יז</u>	שצריכה להיות כתיבה	
שאין מורידין מקדושה		דין תפירת ספר תורה		תמה וריווח בין האותיות	
חמורה לקדושה קלה				ובין התיבות	
<u>31</u>	<u>סימן כו</u>	<u>25</u>	<u>סימן יח</u>	<u>13</u>	<u>סימן ח</u>
דיני תפילין דרבינו תם		דין נקרעה היריעה		פסול חק תוכות	
<u>32</u>	<u>סימן כז</u>	<u>15</u>	<u>סימן ט</u>	תפילין ומזוזות צריכין	
דיני כתיבת המזוזה		כתיבה כסדרן			
<u>33</u>	<u>סימן כח</u>				
דיני כתיבת מגילת אסתר					
ותפירתה					

סימן א'

מי הם הכשרים לכתוב ספרים תפלין ומזוזות. ולקנות מהם. ובו ו' סעיפים.

סעיף א'

(1) מדוע הסופר הלא-כשר מפסיד את נשמתו בכותבו סת"ם לא כשרים (ג' סיבות)?

סעיף ב'

(2) מה דין סת"ם שכתבם מין?

(3) האם סת"ם שכתבם נכרי, מוסר, אישה, חרש שוטה וקטן כשרים או פסולים?

(4) מאיפה אנו לומדים זאת?

(5) מה יש לעשות עם סת"ם שכתבו נכרי, מוסר, אישה, חרש שוטה וקטן?

(6) מאיזה גיל יכול לכתוב סת"ם [2 תשובות נכונות] - (א) משהביא ב' שערות לאחר שהוא בן י"ג שנה. (ב) עד שיעברו רוב שנותיו. (ג) משנולדו בו סימני סרים לאחר שעברו עליו כ' שנה.

סעיף ג'

(7) האם נכרי, מוסר, אישה, חרש שוטה וקטן פסולים או כשרים לעשות התפלין (כגון הכנסת הפרשיות, עשיית השי"ן וכו')?

סעיף ד'

(8) ספר תורה שכתבו ממזר, האם פסול לכל הדעות?

סעיף ה'

(9) מה דין ספר תורה שנמצא ביד מין ואין ידוע מי כתבו?

(10) מהי מחלוקת הפוסקים בדין ספר תורה שנמצא ביד עכו"ם?

(11) מה דין ספר תורה שנמצא ביד עכו"ם והוחזקו העכו"ם שבזו ספרי ישראל - כשר או פסול?

(12) מה דין תפלין שנמצאו ביד עכו"ם - כשרים או פסולים?

סעיף ו'

(13) האם לוקחים סת"ם מעכו"ם ביותר מכדי דמיהם?

סימן ב'

העור שכותבין עליו. ובו י"ג סעיפים.

סעיף א'

(1) האם מותר לכתוב סת"ם בעור בהמה, חיה ועוף הטמאים?

(2) האם מותר שהשערות והגידין יהיו מבהמה, חיה ועוף הטמאים?

(3) נבלות, טרפות, מנוחרות ועקורות כשרות - האם כשר עורן?

(4) האם מותר לכתוב על עורו של דג, ומדוע?

(5) מהו סדר הקדימויות בכתיבה על עור החיות?

סעיף ב'

(6) האם העור צריך להיות מעובד לשמה?

(7) מה יש לומר לפני תת העור בסיד?

(8) (א) האם יש לומר כן בשאר כל מלאכות העיבוד? (ב) אם לא אמר - כשר או פסול?

(9) (א) האם קלשום את העור במים לרככו יש לומר שנותנם לשמה? (ב) אם לא אמר - כשר או פסול?

(10) אם תחילת העיבוד נעשה לא-לשמה וסופו כן, האם העורות כשרים?

סעיף ג'

(11) האם צריך להוציא בשפתיים שהעיבוד הוא לשמה? (ב) חשב רק במחשבתו שהעיבוד לשמה- כשר או פסול?

סעיף ד'

(12) איזו קדושה יותר גדולה- (א) ספר תורה או תפילין? (ב) תפילין או מזוזה?

(13) האם לכתחילה 'לשמה' של קדושה חמורה עולה לקדושה קלה?

(14) מה יעשה בשעת הדחק אם לא יכול להתנות על כל עור כפי המיועד לו?

סעיף ה'

(15) מה עדיף- עור שאינו-יפה מעובד בידי ישראל או עור יפה מעובד בידי גוי?

(16) ישראל העומד אצל גוי ואומר לו לעבד העורות לשם ספר תורה- מועיל?

(17) מחשבת ישראל מועילה לשמה טרם התחלת עיבוד העורות ע"י הגוי?

(18) האם מועיל לומר לגוי לעשות לשם ספר תורה אף לא בסמוך לזמן נתינת העור לסיד?

(19) האם יש עניין לסייע לגוי בכל עבודות עיבוד העור?

סעיף ו'

(20) כשמעבד ע"י עכו"ם אילו סימנים יש לעשות בעור (2 שיטות)?

(21) מה הבעיה במטליתים שמניח הגוי על הנקבים (2 בעיות)?

סעיף ז'

(22) מאיזה חומר יש לעבד את העור?

(23) האם יחכה עד שיפלו השערות או שיכול לגורדן בעצמו?

סעיף ח'

(24) הסבר מהו: (א) גוויל. (ב) קלף. (ג) דוכסוסטוס.

(25) באיזה סוג עור כותבים: (א) ספר תורה. (ב) תפילין. (ג) מזוזה.

(26) כתב ספר תורה על הקלף- כשר?

(27) כתב מזוזה על הקלף או על הגוויל- כשר?

סעיף ט'

(28) בימינו- האם כותבים לצד הבשר או השערות?

(29) כתב על דוכסוסטוס למעשה- כשר או פסול?

סעיף י'

(30) כתב על הקלף במקום של השערות- כשר?

סעיף י"א

(31) כתב מקצת ספר תורה על הגוויל ומקצת על הקלף- כשר או פסול?

(32) כתב על עור שחלקו גוויל וחלקו עור צבי או שאר חיה- כשר או פסול?

סעיף י"ב

(33) משיחת העור בצבע לבן שקורין לאג- כשר או פסול, ומה ההוראה למעשה?

סימן ג'

דין הדיו והשרטוט והקולמוס ושיכתוב בימין. ובו ז' סעיפים.

סעיף א'

- (1) כתב אות אחת בשאר מיני צבעונים או בזהב - כשר או פסול?
 (2) האם צריך כתיבה בדיו גם בנביאים וכתובים?

סעיף ב'

- (3) כתב מתחילה בדיו שחור ואחר זמן נעשה אדום - כשר או פסול?

סעיף ג'

- (4) דיו, האם צריך עיבוד לשמה?
 (5) דיו שנעשה מסתם יינם - כשר?

סעיף ד'

- (6) זרק עפרות זהב על האותיות: (א) כשר או פסול?
 (ב) אם מעביר את הזהב - הכתב התחתון כשר או פסול?
 (7) זרק עפרות זהב על שם השם - היש לו תקנה, ומדוע?

סעיף ה'

- (8) האם סת"ם צריכין שרטוט?
 (9) האם מותר לשרטט בעופרת?
 (10) שרטט לא לשמה - כשר או פסול? (דקדק בדבריו)
 (11) מה יש לשרטט בתפילין? (ב' שיטות)
 (12) מה יעשה מי שלא יודע ליישר השורות בלא שרטוט?

סעיף ו'

- (13) האם יש עניין שהקולמוס יהא נאה?
 (14) באיזה קולמוס נוהגין לכתוב?
 (15) האם מותר לכתוב בקולמוס של ברזל?
 (16) לכתוב בקולמוס של עוף טמא, האם: מותר/אסור/ספק?

סעיף ז'

- (17) כתב בשמאל - כשר או פסול?
 (18) יש לו רק תפילין שנכתבו בשמאל: (א) יניחם?
 (ב) אם מניחם - יברך עליהם?
 (19) איטר יד: (א) האם כשר לכתוב?
 (ב) אם כתב בימין - כשר או פסול?
 (ג) אם שולט בשתי ידיו וכתב בשמאל - כשר או פסול?
 (ד) אם כותב בימין ושאר מלאכתו בשמאל או להפך - כשר?
 (20) כתב כשהקולמוס בשפתיו: (א) כשר או פסול?
 (ב) אם אי-אפשר למצוא אחרים - כשר או פסול?

סימן ד'

שצריך לכתוב לשמה, ועוד דיני כתיבה, ושלא להפוך היריעה. ובו י"א סעיפים.

סעיף א'

- (1) האם צריך לכתוב סת"ם לשמה?
 (2) מהו הנוסח שיש לומר?

- (3) האם אמירה אחת מספיקה לכל הכתיבה?
(4) אם לא הוציא בשפתיו האמירה, אלא חשב- כשר או פסול?
סעיף ב'
(5) האם יכתוב: (א) כשבא לנמנו. (ב) כששתה משקה המשכר?
סעיף ג'
(6) אם מקצת האות נכתבה שלא לשמה- כשר או פסול?
(7) נפלה טיפת דיו ועשה ממנה אות: (א) כשר או פסול? (ב) אם עבר עם קולמוס על האות שעשה מהטיפת דיו שנפלה- כשר או פסול?
סעיף ד'
(8) מדוע יש לנסות את הקולמוס קודם שיתחיל לכתוב?
סעיף ה'
(9) האם מותר לכתוב אות אחת שלא מן הכתב?
(10) האם (א) צריך לראות כל תיבה בפני עצמה לפני שכותבים, או- (ב) שמוותר אפילו להסתכל על מספר תיבות ולכתוב?
(11) כתב שלא מן הכתב- מותר לקרוא בו?
סעיף ו'
(12) האם צריך להוציא כל תיבה מפיו קודם שיכתבנה?
(13) באילו פרשיות אינו צריך לקרות בפיו?
סעיף ז'
(14) כתב החסר- מלא, או המלא- חסר- כשר או פסול?
(15) כתב הקרי במקום הכתיב- כשר או פסול?
סעיף ח'
(16) אם שגורות פרשיות תפילין ומזוזות בפיו, (א) מותר לכתוב שלא מן הכתב או שאסור? (ב) האם צריך להוציא בפיו התיבות כשכותב שלא מן הכתב?
סעיף ט'
(17) אדם שלא יודע לקרוא- מותר בכתיבת סת"ם?
סעיף י'
(18) האם מותר ליטול דיו מהאות (א) לצורך הכתיבה.
(ב) לזריקה לאיבוד כדי שיתייבש הקלף.
(ג) לכתוב דברי חול.
(ד) כאשר יש דיו יותר מן הראוי.
(19) האם מותר ליטול דיו משם השם?
(20) האם מותר ליטול דיו משם השם לכתוב שם אחר?
סעיף י"א
(21) האם לשם ייבוש היריעה מותר להפכה על פניה?
(22) מה יכול לעשות כדי לכסות את היריעה כאשר מתייבש הכתב?
(23) אם לא יכול לכסותה או לכופלה, האם מותר להופכה על פניה?

סימן ה'

צורת האותיות וזיון. ובו ו' סעיפים.

סעיף א'

(1) אם שינה האות אך שמר על צורתה לפי התלמוד, המדרשים והראשונים, מה דינה? סעיף ב' - (להלן שאלות רק על החידושים שהתחדשו בקסת הסופר ולא נרשמו במשנת סופרים).

(2) א' (א) עפ"י האריז"ל מה תמונת הנקודה התחתונה?

(ב) דל"ת כאריז"ל, אנו נוהגים ב: [א] ספר תורה.

[ב] תפילין.

[ג] מזוזות.

(ג) כתב היו"ד העליונה הפוכה - יתקנה?

(ד) מהי התוספת באות וא"ו עפ"י האריז"ל: עוקץ קטן מצד ימין או מצד שמאל?

(ה) התוספת הנ"ל האם היא [א] רק בתפילין.

[ב] רק בס"ת.

[ג] בס"ת ותפילין.

(ז) (ו) עפ"י האריז"ל כיצד תמונת רגל ימין של חי"ת: כוא"ו או כזי"ן?

(ז) התמונה הנ"ל נוהגת: [א] בתפילין.

[ב] בס"ת.

[ג] בתפילין, בס"ת ומזוזות.

(ח) חי"ת שעשאה דל"ת וזי"ן וחטוטרת על גבם - כשרה או פסולה?

(ט) כיצד מראה ראש שמאל של טי"ת לפי האריז"ל: כוא"ו או כזי"ן?

(י) כ"ף פשוטה שעשה לה זזית למעלה כמו דל"ת - כשרה לכתחילה או בדיעבד?

(יא) מ"ם סתומה שהרחיב היתרון בשם הקודש - יתקן?

(יב) צריך הבחנת תינוק במקרה הנ"ל?

(יג) עפ"י האריז"ל - כיצד תמונת ראש שמאל של עי"ן: כוא"ו או כזי"ן?

(יד) מהן שתי השיטות בעשיית צד ימין למעלה בפ"א פשוטה?

(טו) מהי תמונת היו"ד של אות צד"י עפ"י האריז"ל [א] הפוכה החוצה.

[ב] רגילה.

[א] בסת"ם.

[ב] בתפילין.

[ג] במזוזות.

(יז) (יז) מהי תמונת ראש השי"ן השמאלית עפ"י האריז"ל: [א] כוא"ו.

[ב] כזי"ן.

סעיף ג'

(3) אם האות אינה גולם אחד - כשירה או פסולה?

סעיף ד'

(4) מהי תמונת התגין?

(5) ענה "כשרים" או "פסולים" במקרים הבאים: אם התגין (א) נוגעין זה בזה. (ג) נוגעין זה בזה ממקום חיבורם לגוף האות.

(ב) אינן נוגעים בגוף האות.

(6) האם יכול לתקן את הפגמים הנ"ל?

(7) היכן מיקום התגים - בסוף האות או באמצעה?

(8) אות הטעונה תיוג ולא תייגה - כשרה או פסולה?

סעיף ה'

(9) האם מנהג פסול הוא שהסופרים מוסיפים תגים בעוד כמה מקומות?

(10) ממה על הסופרים להיזהר בהוסיפם תגים?

סעיף ו'

(11) האם מותר לכתוב דברי חול בכתב אשורית?

סימן ו'

דיני הבחנה על ידי תינוק. ובו ד' סעיפים.

סעיף א'

(1) איזה אות יש להראות לתינוק?

(2) אם נפסקו יוד"י השי"ן והאל"ף וכד' והתינוק קורא כראוי- כשר?

סעיף ב'

(3) מה גדר תינוק שאינו לא חכם ולא טיפש?

(4) האם צריך לכסות בפניו את האותיות [א] שלאחר האות שמסופקין בה.

[ב] שלפני האות שמסופקין בה.

סעיף ג'

(5) אות (א) שנפסקה בנקב, האם צריך לכסות מהנקב ולמטה כשמראים לתינוק?

אות (ב) שקפץ רושם הדיו מן האות ונשאר רושם- האם צריך להראות לתינוק?

סעיף ד'

(6) מה הדין אם התינוקות חלוקים בדעתם?

סימן ז'

שצריכה להיות כתיבה תמה וריחוק בין האותיות ובין התיבות. ובו ט' סעיפים.

סעיף א'

(1) האם מותר שתהיה נגיעה דקה בין אות לאות בעוקץ דק או בתגין?

(2) האם האות צריכה להיות מוקפת גוויל מכל רוחותיה?

(3) כתב אל"ף למ"ד ביחד- כשר?

(4) מה שיעור הרווח בין (א) אות לאות. (ב) תיבה לתיבה?

(5) מה הדין כשקירב שתי תיבות עד שנראות כאחת לתינוק או כשחילק תיבה אחת עד שנראית כשתי תיבות לתינוק?

(6) אם נחסרה אות בתחילת או סוף תיבה ותלה את האות בין השורות- (א) כשר או פסול. (ב) מדוע?

סעיף ב'

(7) קלף שהדיו עובר עליו וסותמו- כשר?

(8) אם גם לאחר הכתיבה נראה הנקב כנגד השמש והנקב מחלק את התיבה לשתיים- כשר או פסול?

(9) אם הדיו מקיף את הנקב הנ"ל מכל הצדדים- כשר או פסול?

(10) מה הדין אם אין הדיו מקיף את הנקב מכל הצדדים והאות לא נחלקת לשתיים אך ישנו חסרון הקפת גוויל?

סעיף ג'

(11) ענה על המקרים דלקמן "כשר" או "פסול": אם רגל הכ"ף הפשוטה (א) מסתיימת בקצה הקלף. (ב) מסתיימת בנקב

שבקלף. (ג) יש נקב בפנים האות או מחוצה לה.

סעיף ד'

(12) אם ההפסק הוא כסדק דק מאוד שאינו נראה אלא ע"י הבטה דקה, ואינו עובר מבחוץ אלא רק מצד הכתב, ואינו ניכר

אלא אם מגביהו באצבעו- כשר או פסול?

סעיף ה'

- (13) אם לאחר שנכתבה האות בכשרות נפסקה ע"י נקב ונשאר שיעור אות עד ההפסק - כשר או פסול?
 (14) אם לאחר שנכתבה האות בכשרות נפסקה ע"י נקב ולא נשאר שיעור אות עד ההפסק - כשר או פסול?
 (15) מה עושים במקרה שמסופקים אם נשאר שיעור אות עד ההפסק?

סעיף ו'

- (16) כמה צריך להישאר אם ניקב רגל שמאל של הה"א כדי שהאות תהיה כשרה?
 (17) כמה צריך להישאר אם ניקב רגל ימין של הה"א כדי שהאות תהיה כשרה?
 (18) אם הרגל השמאלי של הה"א עומדת כנגד החסר של רגל הימין - כשר או פסול?
 (19) מה שיעור עובי האותיות, לעניין אם נפסק עוביין?

סעיף ז'

- (20) מה הדין אם ניקב כל חלל הבי"ת או הה"א או שניקב כל הרווח בין אות לאות אך בתחילת הכתיבה היו מוקפים גוויל?

סעיף ח'

- (21) ממה יש להיזהר כשכותבים אות למ"ד בשורה מתחת לאות עם חלל?

סעיף ט'

- (22) אם כתב 'מצות' מלא ומחק את הוא"ו והאריך את הצד"י למטה - כשר או פסול, ומדוע?
 (23) אם תוך כדי כתיבת אות נוסף כפופה, למשל, האריך את רגלה מעל ההארכה כתב את האות י (בתוך האות נוסף) כך שראשי האותיות סמוכים זה לזה - מותר הדבר או אסור?

סימן ח'**פסול חק תוכות. ובו ט"ז סעיפים.**סעיף א'

- (1) מה המקור לאיסור חוק תוכות?

סעיף ב'

- (2) האם גם חלק מהאות אסורה שתיעשה ע"י חק תוכות?
 (3) מה התקנה באות שנתקלקלה - האם יכול לגרד רק את הקלקול ולתקן?
 (4) אות שמורכבת משני כתיבות (כגון צד"י) ונפסלה בכתיבה שניה - צריך לתקן הכל או די למחוק החלק שנפסל?

סעיף ג'

- (5) (א) יו"ד עליונה של האל"ף שנדבקה בגוף האל"ף וכתב קודם את היו"ד - מה הדין?
 (ב) יו"ד עליונה של האל"ף שנדבקה בגוף האל"ף וכתב קודם את גוף האל"ף - מה הדין?
 (ג) יו"ד עליונה של האל"ף שנדבקה בגוף האל"ף והספיק לכתוב גם את היו"ד השניה [ולא נדבקה] - מה הדין?

סעיף ד'

- (6) אם נכתבה כל האל"ף בהכשר ואחר כך נפלה טיפת דיו על היו"ד העליונה - כיצד ינהג?

סעיף ה'

- (7) נפלה טיפת דיו לתוך חלל בי"ת ונראית כפ"א וכד' - (א) מה דינה?
 (ב) מה תקנתה?

- (8) כתב ה"א במקום דל"ת - מה תקנתה?

- (9) כתב כ"ף פשוטה במקום ה"א - כיצד יתקן?

- (10) אם כתב כ"ף פשוטה במקום ה"א בשם השם - מה יעשה?

סעיף ו'

- (11) מ"ם פתוחה שנדבק פתיחתה ונסתמה - כיצד יתקן?

- (12) אות שנעשתה בכתיבה אחת, כרי"ש שעשאה כמין דל"ת בכתיבה אחת כיצד מתקנה?

- (13) אם כתב מתחילה רי"ש ואח"כ טעה ועשה בו תג כעין דל"ת - כיצד מתקנה?

סעיף ז'

- (14) יו"ד שכתב קודם רגל ימין ואחר כך עוקץ שמאל והאריכו ונראית כחי"ת - כיצד מתקנה?
 (15) יו"ד שכתב קודם עוקץ שמאל ארוך ואחר כך רגל ימין ונראית כחי"ת - כיצד מתקנה?
 (16) אם יכול לתקן במקרים הנ"ל בדיו - עדיף?

סעיף ח'

- (17) מה דעת חלק מ"הגדולים" לגבי אות שנכתבה בשני כתיבות ונסתמה?

סעיף ט'

- (18) משך גגה של כ"ף סופית עד שדומה לרי"ש - כיצד מתקנה?

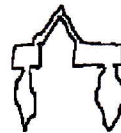
סעיף י'

- (19) (א) כתב ה"א במקום חי"ת - כיצד יתקן לכתחילה?
 (ב) אם גרד הרגל והגג עד שנשאר מהגג מעט ורגל ימין כצורת וא"ו או זי"ן וכתב רגל חי"ת שמאלית וחיבר בחטוטר - כשר או פסול?

סעיף י"א

- (20) (א) כתב החי"ת כדלקמן - מה תקנתה?
 (ב) האם יש בתקנה הנ"ל משום איסור שלא כסדרן?

- (21) (א) כתב החי"ת כדלקמן - מה תקנתה?
 (ב) האם יש בתקנה הנ"ל משום איסור שלא כסדרן?
 (ג) האם יש הבדל בהלכות הנ"ל אם צורת הדל"ת מצד ימין והזי"ן משמאל או להפך?

סעיף י"ב

- (22) (א) כתב שי"ן עם 4 ראשים והתינוק קוראה - יכול לגרוד ראש אחד?
 (ב) בתפילין ומזוזות יש תקנה לשי"ן עם 4 ראשים?

סעיף י"ג

- (23) אות שנפסלה משום חק תוכות - האם מועיל להעביר עליה קולמוס?

סעיף י"ד

- (24) נטף שעוה או חלב על האותיות ואינן נראות, ואחר כך הסיר השעוה והחלב - כשר או פסול?

סעיף ט"ו

- (25) (א) נדבקה אות לאות ולא נתקלקלה צורתן ונעשה הדיבוק קודם שנגמרה האות - כיצד מתקן?
 (ב) נדבקה אות לאות ולא נתקלקלה צורתן ונעשה הדיבוק קודם שנגמרה האות בשם השם (וכן בכל שעת הדחק) - כיצד מתקן?
 (ג) נדבקה אות לאות ולא נתקלקלה צורתן ונעשה הדיבוק קודם שנגמרה האות - כיצד מתקן?

סעיף ט"ז

- (26) אם לאחר שסילק ידו (וגמר לכתוב כל האות. משנת סופר מ"ה) והגביה הקולמוס נדבקו האותיות ולא נתקלקלה צורתן - יכול לגרד?

סימן ט'

תפילין ומזוזות צריכין כתיבה כסדרן. ובו י"א סעיפים.

סעיף א'

- (1) הקדים כתיבת פרשה שנייה לראשונה - כשר או פסול?
- (2) הקדים כתיבת תיבה שנייה לראשונה - כשר או פסול?
- (3) הקדים כתיבת אות שנייה לראשונה - כשר או פסול?
- (4) מה התקנה אם מצא שחיסר אות אחת?
- (5) אם יש שם השם לאחר המקום בו חיסר או ייתר, האם יכול לעשות כתקנה הנ"ל (שאלה 4)?

סעיף ב'

- (6) אם יתר אות אחת בתחילת או סוף תיבה - יכול לגורדה?
- (7) אם יתר אות אחת באמצע תיבה - יכול לגורדה?
- (8) כיצד בכל זאת יכול לתקן במקרה שיתר אות אחת באמצע תיבה?

סעיף ג'

- (9) האם במקרים כדלקמן מותר לתקן התיבה לאחר שהמשיך לכתוב אחר גמר כתיבתה - (א) נגע רגל האל"ף בגג האל"ף.
- (ב) רגל הה"א או הקו"ף נוגעים. (ג) אות חלוקה ונראית כשתי אותיות. (ד) חית"ל ללא חטושת שנפסק רגל השמאל.
- (10) אם בכל הנ"ל (שאלה 9) התינוק קורא כראוי - כשר או פסול?

סעיף ד'

- (11) במקרים דלקמן: אם צורת האות ניכרת אך היה בה קצת הפסק, ותינוק מכירם - יכול לתקן או לא, באם המשיך לכתוב? (א) לא היו מקצת יוד"י האלפ"ן והשיני"ן והעייני"ן ורגלי התוי"ן נוגעין בגוף האות. (ב) ב"ת או דל"ת שנפרדו בפירוד דק מהגג.

- (12) (א) מה הדין אם החוטא באות חית"ל לא נוגעין זה לזה אך לא ניכר להדיא - האם יכול לתקן?
- (ב) במקרה הנ"ל אם התינוק אינו מכירם - יכול לתקן?

- (13) מ"ם או סמ"ך שנפרדו קצת והתינוק קורא כראוי - מותר להדביק בתפילין ומזוזות?

סעיף ה'

- (14) יו"ד שחסרה רגל הימין - אפשר לתקן בתפילין ומזוזות?
- (15) יו"ד שחסרה עוקץ העליון או התחתון - למסקנה - מותר לתקן בתפילין ומזוזות?

סעיף ו'

- (16) אותיות הדבוקות ולא נשתנה צורתן - יכול לתקן?
- (17) שתי תיבות סמוכות זו לזו ונראה כתיבה אחת כגון עלכן - כיצד יכול לתקן?

סעיף ז'

- (18) כתב תיבה אחת יתירה - (א) האם יש למוחקה? (ב) האם ימחק את התיבה הראשונה או השניה? (ג) אם לפני התיבה הראשונה יש אות ב"ת או כ"ף שיכול להמשיכן - ימחק את התיבה הראשונה או השניה? (ד) אם כשימחק יישאר שיעור ט' אותיות הפוסל - מה יעשה? (ה) האם יכול למשוך אות ה"א או קו"ף באופן שהנקודה הפנימית תהיה באמצע?

סעיף ח'

- (19) כתב פעמיים תיבת "השמרו", האם יכול למחוק אות וא"ו מהשמרו הראשון ואותיות ה' ש' מ' מהשמרו השני ולמשוך את הרי"ש, וכן כיו"ב?

סעיף ט'

- (20) אות שכתב קצת מראה הדיו שלה אך עדיין שחור כראוי - האם יכול להעביר דיו מחדש?
- (21) אות שנתאדמה או שנשתנה מראה לצבע שאינו שחור - יכול להעביר קולמוס עליה?

סעיף י'

- (22) מה יעשה טרם כותב שם קודש בתפילין ומזוזות?
- (23) האם צריך לקרוא כל פרשה בסיום כתיבתה?

סעיף י"א

- (24) האם מותר ל"תלות" (=לכתוב תיבה בין השורות מחוסר מקום) בתפילין ומזוזות?
 (25) אם בלא ה"תלייה" אי-אפשר יהיה לכתוב כסדרן- מותר לתלות?

סימן י'

קדושת השם וכתובתו. ובו י"ח סעיפים.

סעיף א'

- (1) אמר טרם הכתיבה שכותב לשם קדושת סת"ם,
 (א) האם אף טרם כתיבת שם מהשמות שאינם נמחקים צריך לקדש?
 (ב) האם אף טרם כתיבת חלק משם שאינו נמחק צריך לקדש?
 (ג) אפילו טרם תיקון קוצה של יו"ד משם שאינו נמחק צריך לקדש?

ס"ק א'

- (2) האם די לקדש את כל שמות הקודש בתחילת הכתיבה?

ס"ק ג'

- (3) (א) אות הנטפלת לפני שם ה' ולא קידשה- כשר?
 (ב) אות הנטפלת לאחר שם ה' ולא קידשה- כשר?

ס"ק ד'

- (4) אם ניטשטשו אותיות השם ונשאר רק רושם אדמומית- האם כשמעביר קולמוס צריך לכוון לשם קדושת שם השם?
 (*4) אם העביר קולמוס על שם קודש וחשב שזה שם חול- מה הדין?

סעיף ב'

- (5) אם נחסר אות מן השם ובסמוך יש (א) אותיות שלא נתקדשו- האם מותר לספחן לשם השם?
 (ב) אותיות מן הנטפלים לשם, כגון להפוך מנו"ן וא"ו של "אלקינו" למ"ם- האם הדבר מותר?

סעיף ג'

- (6) (א) כיצד מקדש שם ה'?
 (ב) האם די במחשבה שכותב לשם קדושת השם?

סעיף ד'

- (7) (א) אם לא חשב לקדשו כשכתב- כשר או פסול?
 (ב) האם יש תקנה לעבור בקולמוס על שם שלא קידש?
 (ג) שם הקודש שיודע שלא קדשו ולא יודע איזה הוא בדיוק- מה דין ספר התורה?

סעיף ה'

- (8) היה כותב כמה שמות קודש כיצד ינהג (א) לכתחילה. (ב) בדיעבד.

סעיף ו'

- (9) (א) האם מותר לקדש שם שהוא חול, כגון- "אלהים אחרים"?
 (ב) האם מותר לקדש שם שהוא חול, כגון "עד האלהים"?

סעיף ז'

- (10) (א) שמות שבתורה שמסופק אם הם קודש- כיצד ינהג?
 (ב) בשמות בתורה שחז"ל הסתפקו בהן- כיצד ינהג?

סעיף ח'

- (11) (א) התחיל לכתוב שם השם ויודע שזהו שם השם אלא ששכח לקדשו בתחילה וזכר קודם שהשלימו- יכול לקדשו טרם שיגמור?
 (ב) אם התחיל לכתוב שם השם ולא היה מודע לכך שזהו שם קודש- יכול לקדשו טרם שיגמור?

סעיף ט'

- (12) (א) כשכותב ורואה שהוא עומד לכתוב את שם השם והדיו עומד להיגמר, כיצד ינהג?

- (ב) מהן הסיבות שלא להתחיל הכתיבה בשם השם? (2 סיבות)
 (ג) אם לא הניח אפילו אות אחת לפני שם השם - מה יעשה?
 (ד) האם במקרה הנ"ל, שלא הניח אפילו אות אחת לפני שם השם, מותר לכתוב קודם אות של חול באיזה מקום אחר?

ס"ק ו'

- (ה) האם במקרה הנ"ל, שלא הניח אפילו אות אחת לפני שם השם, מותר לכתוב את התיבה שלאחר שם השם בספר תורה?

סעיף י'

- (13) מה יעשה אם תוך כדי כתיבת שם השם נגמר הדיו בקולמוס?

ס"ק ז'

- (14) מה יעשה אם תוך כדי כתיבת שם השם נגמר הדיו בקולמוס ואין באותיות שלפני שם השם כדי לטבול? (ג' דרכים)
 (15) אם לוקח דיו כדי לסיים שם השם - האם יכתוב קודם אות אחרת?

סעיף י"א

- (16) אילו הכנות יעשה טרם כתיבת שם השם?
 (17) האם מותר להפסיק באמצע כתיבת שם השם?
 (18) (א) האם מותר להשיב לאדם באמצע כתיבת שם השם?
 (ב) אם השיב - כשר או פסול?

סעיף י"ב

- (19) (א) כותב כמה שמות קודש - מותר להפסיק ביניהם?
 (ב) אם הפסיק, וחוזר לכתוב - צריך לקדש מחדש את השם שרצה לכתוב?
 (ג) מותר לרוק בין כתיבת שם לשם?

סעיף י"ג

- (20) בספר תורה - האם כתיבת שם השם כסדרו מעכבת אפילו בדיעבד?

סעיף י"ד

- (21) (א) שכח לכתוב את השם כולו - כיצד ינהג?
 (ב) האם מותר לתלות חלק משם השם?
 (ג) הנטפל לשם מאחריו - מותר לתלות?
 (ד) אם נמצאו אותיות הנטפלות לשם מאחריו תלויות - כשר?

סעיף ט"ו

- (22) (א) מותר לכתוב את השם על מקום המחק?
 (ב) מותר לכתוב את השם על מקום הגרד?
 (ג) היכן עדיף לכתוב - על מקום הגרד או המחק?

ס"ק י'

- (23) מה עדיף: לתלות את השם או לכתוב את השם על מקום הגרד או המחק?

סעיף ט"ז

- (24) (א) אם יצא מאותיות השם מחוץ לשורה - כשר או פסול?
 (ב) אם יצא מאותיות השם הנטפלים לשם מחוץ לדף - כשר או פסול?

ס"ק י"א

- (25) האם יש להקפיד אף על מקצת האות שיוצאת?

ס"ק י"ב

- (26) אם יצאו אותיות שם השם חוץ לשיטה - האם יש תקנה בספר תורה, ומה?
 (27) אם יצאו אותיות שם השם חוץ לשיטה - האם יש תקנה בתפילין ומזוזות?

סעיף י"ז

- (28) (א) מה דעת יש אומרים לגבי כתיבת שם השם בסוף העמוד?
(ב) האם עדיף לדחוק או להאריך את האותיות כדי ששם השם לא יהיה בסוף העמוד?

סעיף י"ח

- (29) (א) האם ישנה חובה לכתוב בטהרת הגוף?
(ב) האם מותר לכתוב יריעה בלא שמות קודש ואחר הטבילה להשלימם?
(ג) האם מותר לכתוב ספר תורה שלם בלא שמות ואחר כך להשלים, ומדוע?

סימן י"א

דיני מחיקת השם. ובו י"ח סעיפים.

סעיף א'

- (1) (א) אם נמחק קצת משם השם מאליו- מותר למחוק את הנשאר?
(ב) אם נמחק קצת משם השם בשוגג- מותר למחוק את הנשאר?
(ג) אם נמחק קצת משם השם במזיד- מותר למחוק את הנשאר?

ס"ב'

- (2) אם נכתב השם בקדושה ונתקלקל קצת הדיו- מותר לתקן בהעברת קולמוס?

סעיף ב'

- (3) האם מותר לקלקל שם השם שנכתב באופנים דלקמן באופן שמי שעשהו ידע שזהו שם השם-
(א) שם שנכתב בטעות- שכתבו במקום שאינו מקומו.
(ב) שם שנכתב שלא לשם קדושה.
(ג) שם שנכתב על ידי חק תוכות.
(ד) שם שנכתב שלא בכתב אשורית אלא בכתב נכרי.
(ה) שם שנכתב על ידי תפירה או אריגה או מיני צבעונין.
(4) בשאלה הנ"ל האם הדבר משנה על מה פתבו ואיפה?

ס"ג'

- (5) (א) אם נכתב בלשון לע"ז כשם שהגויים אומרים, כגון "גאט"- מותר למחוק?
(ב) אם נכתב באותיות לע"ז אך כשקוראים זה כקריאת השם בעברית- מותר למחוק?

ס"ד'

- (6) (א) שם השם על עור בהמה טהורה- מותר למחוק?
(ב) שם השם על מקום בזוי- מותר למחוק?
(ג) שם השם על בשר אדם- מותר למחוק?

ס"ה'

- (7) האם שם השם שנכתב או נעשה על ידי קטן, שידע שזהו שמו של הקב"ה, מותר במחיקה?

סעיף ג'

- (8) חתיכת אות אחת משם השם- אסורה?

סעיף ד'

- (9) האם אפילו נקודה אחת דקה משם השם אסור למחוק?
(10) אם נגע אות נ"ן או כ"ף פשוטה בשם השם- כיצד יפריד?
(11) אם נטף שעווה או חלב על השם- האם (א) יקלף בציפורן. (ב) יחמם את הגויל מבחוץ נגד הנטיפה?

ס"ו'

- (12) אם לא השלים האות ורוצה למוחקה לצורך תיקון- מותר?

סעיף ה'

- (13) מה הן עשרת שמות הקודש?
(14) מה דין שאר הכינויים שמשבחים בהם את הקב"ה?

סעיף ו'

- (15) (א) כתב א-ל מאלקים, או י-ה מהו"ה- מותר או אסור למחוק, ומדוע?
(ב) כתב שד משד-י, צב מצבאו-ת- מותר למחוק?
(ג) כתב אד מאדנות, אה מאהיה- מותר למחוק?
(ד) ב' יודי"ן ווא"ו על גביהם שכותבים בסידורים- מותר למחוק?

ס"ק י"ב

- (16) כתב יה"ו ורוצה למחוק את הוא"ו- מותר?

סעיף ז'

- (17) (א) אות הנטפלת לפני שם השם כגון- כהו"ה- מותר למחוק?
(ב) אות הנטפלת לאחר שם השם כגון- אלקיך- מותר למחוק?
(ג) אם, לדוגמא, בטעות כתב אלקיך- מותר למחוק הכ"ף?
(ד) אם, לדוגמא, בטעות הטפיל אות שאין לה בשום מקום שייכות לה'- כגון- פ"א בסוף שם השם- מותר למחוק?

ס"ק י"ד

- (18) אם האותיות הנטפלות לשם השם לפניו, נכתבו אחר שכתב שם השם- עדיין מותר למחוק?

ס"ק ט"ו

- (19) אותיות הנטפלות לשם השם לאחריו שנעשו על ידי חק תוכות- מותר למחוק?

ס"ק י"ז

- (20) האם כל אות שאסור למוחקה אסור גם לשנותה במקרה של טעות?

סעיף ח'

- (21) (א) האם מותר לחתוך את שם השם שלם מן היריעה?
(ב) כתב פעמיים שם השם- מותר לחתוך לדעת הראשונים?
(ג) מה מנהג הסופרים כיום בטעות יתרון שם?
(ד) האם יש להם על מי לסמוך?
(ה) אם אין השם מיותר אלא רוצים לקודרו בגלל טעות אחרת, כגון שצריך להכניס הרבה תיבות בין שתי שמות קודש ואין לו די מקום, מותר?
(ו) מקום שנוהגים שלא כמו הסופרים המקלים בשאלה ג' לחתוך, האם הסופר שם נגרר אחר מנהג המקום?

ס"ק י"ח

- (22) אם אירע קלקול באות משם השם ויש ספק בכשרותה- מותר לקדור?

סעיף ט'

- (23) (א) כתב בטעות את השם פעמיים- יקדור את השם הראשון או השני?
(ב) כתב בטעות תיבות אחרות פעמיים- יקדור את התיבה הראשונה או השנייה?
(ג) בכל הנ"ל (שאלה א', ב')- אם קדרו את הראשון- כשר?

ס"ק כ'

- (24) אם אחר השם השני לא כתב כלום- עדיין יקדור את השם השני בלבד (כאשר אם יקדור את השם הראשון- יקדרהו עם כמה תיבות שלפניו שזה יותר מכובד)?

סעיף י'

- (25) (א) היכן יש לגנוז את שם הקודש שקודרין?
(ב) האם נכון הוא להדביק את שם הקודש שקודרין בדלתי ארון הקודש?

סעיף י"א

- (26) (א) האם מותר לקלף את השם?
(ב) אם עבר וקלף את השם בעניין שתחתית הקלף נשאר- האם מותר לכתוב תיבה אחרת באותו מקום?

סעיף י"ב

- (27) (א) האם מותר לחתוך קצת מאותיות השם או מן הנטפלות לאחריו?
(ב) האם מותר לקלף קצת מאותיות השם או מן הנטפלות לאחריו?

סעיף י"ג

(28) (א) האם מותר לכתוב שם על מטלית?

(ב) האם מותר לכתוב חצי שם על מטלית וחציו על היריעה?

ס"ק כ"ג

(29) האם מותר לכתוב שם על מטלית כאשר כותב ביחד עם השם עוד שאר תיבות?

סעיף י"ד

(30) האם מותר לשנות שם קודש לחול?

סעיף ט"ו

(31) במקרה המובא במילה "אל" - שספק קידשה ספק לא קידשה, ורוצה להשלימה למילת "אלקים" - מה הורה המורה?

סעיף ט"ז

(32) (א) קידש שם חול, כגון "אלוהים אחרים", במזיד - מותר במחיקה?

(ב) קידש שם חול, כגון "אלוהים אחרים", במזיד - צריך לקודרו?

(ג) קידש שם חול, כגון "אלוהים אחרים", בשוגג - מותר במחיקה?

(ד) קידש שם חול, כגון "אלוהים אחרים", בשוגג - צריך לקודרו?

סעיף י"ז

(33) (א) האם מותר לכתוב שם השם שלא בספר תורה, ומדוע?

(ב) איזה מנהג מובא לגבי כתיבת "שלום", ומה נוהגים העולם?

ס"ק כ"ח

(34) (א) האם טוב נוהגים אלו שכותבים "שויתי הוי"ה לנגדי תמיד" בקלף עם שם המפורש ושמים בסידורם?

(ב) האם טוב נוהגים אלו שכותבים "שויתי הוי"ה לנגדי תמיד" בקלף עם שם המפורש ושמים לפני העמוד ועל

גבי הכתב משימים זכוכית?

(ג) האם טוב נוהגים אלו שכותבים שם השם על מפות לכסות החלות?

סעיף י"ח

(35) (א) מה דין כלי שהיה כתוב עליו שם השם?

(ב) מה דין כלי שהיה חקוק עליו שם השם?

סימן י"ב

הטועה בשם או שאירע בו איזה קלקול. ובו י"ח סעיפים.

סעיף א'

(1) היה צריך לכתוב השם ונתכוון לכתוב יהודה וטעה ולא הטיל בו דל"ת -

(א) האם התיבה כשרה או פסולה?

(ב) האם [א] ימחוק התיבה? [ב] יחתוך התיבה?

סעיף ב'

(2) היה צריך לכתוב יהודה וכיוון לכתוב יהודה אלא שלא הטיל דל"ת - כיצד ינהג בימינו?

ס"ק ב'

(3) מגילה שבת יכתב "ליהודים" נמצאה ה"א יתירה אחרי הו"ו - וכך יצא שכתוב שם הו"ה - כיצד ינהג?

סעיף ג'

(4) התכוון לכתוב את השם וכתבו, אך עשה זאת במקום שהיה צריך להיות כתוב יהודה -

(א) האם מותר לתלות את הדל"ת?

(ב) אם נזכר אחר שכתב י"ה - יכול להמשיך וד"ה?

(ג) אם עשה כנ"ל (שאלה ב') והשלים ליהודה - מה הדין?

סעיף ד'

(5) היה צריך לכתוב את השם וקדשו וטעה וכתב יהודה - מה יעשה? (2 שיטות).

סעיף ה'

(6) אם מצאו בס"ת שכתוב במקום שם השם יהודה ואי אפשר לדעת מה כיוון הסופר - מה יעשו? (2 אפשרויות).

סעיף ו'

- (7) אם מצאו בס"ת במקום יהודה שם השם ואין הסופר נמצא- כיצד יש לנהוג? (2 אפשרויות).
(8) מצא במקום שהיה צריך לומר יהיה נכתב הוי"ה- יכול לתקן?

סעיף ז'

- (9) (א) הוסיף בשם הוי"ה ה"א הראשונה פעם נוספת- מה יעשה?
(ב) הוסיף בשם הוי"ה יו"ד כפולה- מה יעשה?

סעיף ח'

- (10) (א) מה דין שם אדנו"ת מלא וא"ו?
(ב) מה דין שם הוי"ה עם וא"ו כפולה?

ס"ק ו'

- (11) האם משיכת הדל"ת בשם אדנות מלא וא"ו צריכה להיות לשם קדושת השם?
(12) (א) האם מותר בשם הקודש שנחלק, לחתוך במקום החלוקה, לקרב ולהדביק?
(ב) האם מותר בשאר תיבות שנחלקו לחתוך במקום החלוקה, לקרב ולהדביק?

סעיף ט'

- (13) (א) אם חסר אות אחת מהשם, כגון שחיסר אות יו"ד וכתב "אלהם", האם יש קדושה על מה שכתב מהחסר והלאה בתיבה?
(ב) מה יעשה כדי לתקן המקרה הנ"ל?
(ג) כתב אלים במקום אלקים- מה יעשה?

סעיף י'

- (14) מצא שם אלה חסר וא"ו- מה יעשה? (2 אפשרויות).

סעיף י"א

- (15) היה צריך לכתוב "אלקים" וכתב "אלקים"- האם מותר למחוק המ"ם ולכתוב "כס"?

סעיף י"ב

- (16) יו"ד בשם הוי"ה גדולה ונראית כרי"ש ותינוק קוראה רי"ש-
(א) האם יגרדה?
(ב) ממה יזהר?
(ג) מה עוד יכול לעשות?

- (17) יו"ד עם עוקצים ארוכים ונראית כחי"ת ותינוק קוראה חי"ת- מה יכול לעשות? (2 אפשרויות).

סעיף י"ג

- (18) (א) אם הכ"ף בשם "אלוקיד" גגה רחב יותר מדי- כיצד יתקן לכתחילה?
(ב) אם לא יכול לתקן כנ"ל- כיצד עוד יכול לתקן?
(ג) האם גורד מקצה הגג או ממקום הסמוך לרגל?

סעיף י"ד

- (19) דיו שנוטפה על אות מהשם או שנפסל בענין אחר (ע"י נקב או קרע. משנת סופר שם, אות ל"ז)
(א) האם כדי לתקן מותר לגרוד קצת האות?
(ב) האם כדי לתקן מותר לגרוד כל האות? (כשנדרש הדבר)
(ג) האם כדי לתקן מותר למחוק האות? (כשנדרש הדבר)

סעיף ט"ו

- (20) נדבקה אות בחברתה בשם השם-
(א) מה יעשה?
(ב) ממה צריך להיזהר?
(ג) האם צריך להעביר קולמוס?

ס"ק י"א

- (21) אם נדבק שתי אותיות לאחר גמר הכתיבה - מותר לגרד?

סעיף ט"ז

- (22) (א) אם נמצא נקב בצד אות השם באופן שנפסל- כיצד יתקן?

(ב) האם צריך אחר כך להדביק טלאי מאחורי הקלף כדי שלא יתראה הנקב?

ס"ק י"ב

(ג) אם הדביק את הטלאי טרם הגרידה- עדיין יכול וצריך לגרוד?

סעיף י"ז

(23) (א) ה"א של שם השם שכרעה נדבק לגבה בשעת הכתיבה דיבוק עב וניכר לכל שהיא ח"ת- כיצד

יתקן?

(ב) ה"א של שם השם שכרעה נדבק לגבה לאחר הכתיבה דיבוק עב וניכר לכל שהיא ח"ת- כיצד יתקן?

סעיף י"ח

(24) (א) ה"א של שם השם שכרעה נדבק רק מעט בשעת הכתיבה, ועדיין נראית כה"א, כיצד יתקן?

(ב) ה"א של שם השם שכרעה נדבק רק מעט לאחר הכתיבה, ועדיין נראית כה"א, כיצד יתקן?

סימן י"ג

מידת הספר תורה ושיעור הדפין והשיטין. ובו ה' סעיפים.

סעיף ב'

(1) מה אורך כל שורה?

סעיף ג'

(2) מהם ג' השיטות במספר השורות בספר תורה?

(3) אם שינה את מספר השורות בספר תורה- פסול?

(4) האם השיטה היתירה, שאין כותבים בה כלל, שנוהגים לשרטט למטה- מעכבת?

סעיף ד'

(5) (א) מה מיימום הדפים ביריעה?

(ב) מה מקסימום הדפים ביריעה?

(ג) מה יעשה עם יריעה בת 9 דפים?

סעיף ה'

(6) (א) כשגומר התורה- יגמור באמצע השורה או בסופה?

(ב) להלכה- אם סיים בסופה- פסול?

סימן י"ד

שיעור הגיליון והריווח בין השיטין ובין החומשים. ובו ח' סעיפים.

סעיף א'

(1) (א) מה שיעור הגיליון למטה?

(ב) מה שיעור הגיליון למעלה?

(ג) מה שיעור הגיליון בין דף לדף?

(ד) מה שיעור המרחק בין שיטה לשיטה?

(ה) מה שיעור המרחק בין חומש לחומש?

(ו) מה שיעור המרחק שיניח בתחילת ספר התורה ובסיומו?

סעיף ב'

(2) (א) אם הוסיף או גרע מהריווח בין חומש לחומש (וכנ"ל בשאלה ה בסעיף א)- כשר או פסול?

(ב) אם לא השאיר כלל רווח בין פרשה לפרשה- כשר או פסול?

סעיף ג'

(3) לכתחילה- היכן יסיים ויתחיל מעבר בין חומשים- (א) יסיים באחת ויתחיל באחרת? (ב) באותה עמודה?

(4) אם סיים חומש בעמודה אחת ומתחיל בעמודה אחרת - (א) צריך להניח ריווח של 4 שורות? (ב) האם זה משנה אם משאיר הריווח בסוף העמודה או בתחילתה? (ג) האם זה משנה אם מחלק את הריווח - חלק בעמודה זו וחלק בשנייה?

סעיף ד'

- (5) (א) אם שרטט שורות גם קרוב לקצה הגיליון - האם משום כך ימעט את הכתב?
(ב) אם שרטט שורות צמודות זו לזו - האם יקטין את הכתב כדי להקפיד על הפרש שורה?

סעיף ה'

(6) אם קרה וצריך למעט את הכתב - כיצד ממעט?

סעיף ו'

- (7) (א) אם בסוף השורה נשאר לכתוב תיבה בת 5 אותיות - הם יוציא 2 אותיות בחוץ או 3?
(ב) אם אין מקום לג' אותיות - מה יעשה?
(ג) תיבה בת ג' אותיות - יכול לכתוב שתיים בחוץ?
(ד) תיבה בת ב' אותיות - יכול לכתוב כולה בחוץ?
(ה) ב' אותיות מתיבה גדולה ונראות פְּתִיבָה בפני עצמה - מותר לכתוב בחוץ?

סעיף ז'

(8) תיבה בת י' אותיות, או פחות או יותר, ואין מקום לכתוב כולה - כיצד ינהג הלכה למעשה?

סעיף ח'

(9) האם (א) הכותב מחוץ לשיטה פסל את הכתב או (ב) שתלוי אם הקורא יכול לזהות עם איזה גיליון התיבה נקראת, ואז הכל כשר בדיעבד?

סימן ט"ז

דיני פתוחות וסתומה ונוני"ן המנוזרות. ובו ח' סעיפים.

סעיף א'

- (1) (א) מהן ט' האותיות שיש להשאיר חלק כדי להבדיל בין פרשיות [א] לכתחילה. [ב] בדיעבד.
(ב) האם אותן אותיות הן [א] מאותו כתב שכותב. [ב] מכתב גדול. [ג] מכתב קטן.
(2) (א) מהי צורת פרשה פתוחה בין לרמב"ם ובין לרא"ש?
(ב) מהי צורת פרשה סתומה בין לרמב"ם ובין לרא"ש?

סעיף ב'

- (3) (א) אם לא יכול לעשות כנ"ל, שסיים הפרשה שלפניה ונשאר רק מעט או שסיים בסוף שורה - כיצד ינהג לשיטת הרמב"ם כשבא לכתוב פרשה פתוחה?
(ב) האם יעשה כנ"ל גם אם יצא שהשיטה הריקה היא האחרונה בדף?
(ג) האם יעשה כנ"ל גם אם יצא שהשיטה הריקה היא הראשונה בדף?

סעיף ג'

- (4) (א) בפרשה סתומה שבפרשה לפניה לא נשאר רווח כשיעור ואי אפשר לכתוב בסוף השיטה אפילו תיבה אחת מהפרשה הבאה - כיצד ינהג?
(ב) כנ"ל כשלא נשאר אפילו רווח ט' אותיות בשורה הקודמת כשהשאיר השורה ריקה מסוף הפרשה הקודמת עד הסוף - כיצד ינהג?
(ג) כנ"ל כשגמר הפרשה הקודמת בסוף השורה - כיצד ינהג?

סעיף ד'

- (5) (א) החליף פתוחה בסתומה - כשר או פסול?
(ב) החליף סתומה בפתוחה - כשר או פסול?
(ג) הניח מקום פנוי במקום שאין פרשה - כשר או פסול?

- (ד) לא הניח מקום פנוי במקום שיש פרשה- כשר או פסול?
 (ה) מה התקנה לנ"ל (2 דעות)?
 (ו) מה נהגו הסופרים?
 (ז) האם מותר לתקן אפילו במחיר של חתיכת השמות?
 (ח) על מה יקפיד הסופר כשחוזר וכותב?
 (6) אם הניח חלק במקום שניכר שלא הניח בכוונה כדי לעשותו פרשה, כגון במקום עם תפר, קריעה, מטלית (למי שלא כותב על מטלית)- כשר או פסול?
סעיף ה'
 (7) ספר תורה שנכתב שלא כשיטת הרמב"ם בענייני הפרשיות- כשר או פסול?
 (8) ספר תורה שסיבת השינוי בפרשיות היא טעות סופר ששינה מדברי הרמב"ם במקום שאין שום פוסק חולק עליו- כשר או פסול?
סעיף ו'
 (9) אם כתב את צורת הפרשיות בספר תורה על פי 2 שיטות הסותרות זו את זו- ספר התורה כשר או פסול?
סעיף ז'
 (10) (א) היכן מקום הנוני"ן הראשונות של "ויהי בנסוע"?
 (ב) היכן מקום הנוני"ן הסופיות של "ויהי בנסוע"?
 (ג) פרשת "ויהי העם כמתאוננים"- יתחיל אחר הריוח או בראש השיטה השנייה?
סעיף ח'
 (11) (א) מה צורת הנוני"ן (2 שיטות)?
 (ב) לא כתב הנו"ן- האם הספר תורה כשר בדיעבד?

סימן ט"ז

צורות השירות ושאר דיקוקים. ובו ז' סעיפים.

- סעיף ג'
 (1) כתב פרשה מהתורה בצורת שירה- כשר או פסול?
 (2) כתב את השירה כשאר כתב בלא פיזור- כשר או פסול?
 (3) אם בכתיבת השירה שינה בפיזור ממה שנוהגים- כשר או פסול?
סעיף ד'
 (4) אם (א) שינה באותיות הגדולות והקטנות והנקודות והמשונות- כשר או פסול?
 (ב) ממה יש לסופר להיזהר בכתיבת הנקודות?
סעיף ה'
 (5) אם לא כתב ב"ה שמ"ו בראש העמוד- כשר או פסול?
 (6) האם המנהג לכתוב וא"ו בראש כל עמוד הוא טוב או לא-טוב, ומדוע?
סעיף ו'
 (7) ספר תורה המנוקד- כשר או פסול?
 (8) אם הסירו מספר תורה מנוקד את הניקוד- כשר או פסול?
 (9) אם הספר תורה נכתב בכשרות ורק אחר כך הוסיפו בו ניקוד או טעמים- האם מועיל להסירם?
 (10) ספר תורה שעשה סימן להפריד בין פסוק לפסוק- (א) כשר או פסול. (ב) אם נכתב כך מתחילה- מועיל למחוק
 הסימן?
סעיף ז'
 (11) (א) מה שיעור ההפסק לכתחילה בין פסוק לפסוק?
 (ב) מה שיעור מקסימום ההפסק בדיעבד בין פסוק לפסוק?
 (ג) איזה עוד מנהג יש בהשארת הריוח, ומה יש לנוהגים כן להיזהר?

סימן י"ז

דין תפירת ס"ת, ובו ז' סעיפים.

סעיף א'

- (1) (א) במה תופרים את יריעת הס"ת? (2 אפשרויות)
 (ב) תפר בגידים של חיה טמאה - כשר?
 (ג) תפר שלא בגידים - כשר?
 (ד) האם יש תקנה כשתפר שלא כהלכה?
 (ה) מותר לקנות גידים מעכו"ם? מדוע?
 (ו) מותר לתפור בגיד הנשה?

סעיף ג'

- (2) האם תופרים את היריעות מתחילתן ועד סופן?
 (3) תפר ולא שייר קצוות - כשר?
 (4) התפירות יהיו מבחוץ או מבפנים?

סעיף ד'

- (5) (א) המנהג לדבק מטליתים מאחורי התפר מוסכם על כולם?
 (ב) אלו הנוהגים כן, ממה יזהרו?
 (ג) האם צריך דבק כשר למטליתים?
 (ד) השתמש בדבק טמא למטליתים - כשר?

סעיף ה'

- (6) (א) היכן מוסיפים בס"ת שני עמודים?
 (ב) מה עושה עם העמודים הנ"ל?
 (ג) האם צריכים אותם עמודים להיתפר בגידין דווקא?
 (ד) כמה רווח ישאיר בין העמוד לדף?
 (ה) האם מותר להדביק את היריעות בדבק סביב העמודים?

סעיף ו'

- (7) (א) נקרעה התפירה בין שתי יריעות אך נשאר הרוב תפור - האם מותר לקרוא?
 (ב) כנ"ל ולא נשאר הרוב תפור - האם מותר לקרוא?
 (ג) כנ"ל ולא נשאר הרוב תפור והוציאו את הספר תורה - האם יקראו בו או יחזירוהו?
 (ד) כנ"ל ולא נשאר הרוב תפור ואין ספר תורה אחר והקרע הוא בחומש שצריך לקרוא בו - יקראו?
 (ה) כנ"ל ולא נשאר הרוב תפור ואין ספר תורה אחר והקרע הוא לא בחומש שצריך לקרוא בו - יקראו?

סימן י"ח

דין נקרעה היריעה עצמה. ובו ט' סעיפים.

סעיף א'

- (1) אם הקרע בספר תורה לא הגיע לכתוב - מותר לקרוא?
 (2) אם הקרע נכנס בין האותיות של שורה אחת בלבד - מותר לקרוא?
 (3) (א) אם הקרע נכנס לתוך שתי שורות - מועילה תפירה?
 (ב) אם הקרע נכנס לתוך ג' שורות - מועילה תפירה?
 (ג) מה הדין בספר תורה שלנו, לגבי ג' שורות, ומדוע?

סעיף ב'

- (4) (א) אם הקרע נכנס ליותר מג' שורות - תופרים?
 (ב) אם הקרע הוא בין דף לדף, אך אם היה קרע כזה בכתב היה עובר יותר מג' שורות - תופרים?

סעיף ג'

- (5) האם תפירה כשירה דווקא בגידים?
- (6) האם תפירה מועילה כשנתקלקלה אות או נחלקה?
- (7) ממה יש להיזהר כשתופרים?

סעיף ד'

- (8) האם במקום שמותר לתפור מותר להדביק?
- (9) האם צריך דבק כשר או שאפשר שיעשה גם מחיות טמאות?
- (10) במקום שאסור לתפור- האם מותר להדביק?
- (11) האם דעתם ה"ל בתשובה לשאלה ה"ל נפסקה להלכה?
- (12) האם מועיל להדביק אות שנחלקה מאחוריה?

סעיף ה'

- (13) האם מותר להדביק מטלית במקום שניקב הקלף ולכתוב על גבי זה?

סעיף ו'

- (14) כתב מקצת האות על הטלאי ומקצת על הקלף- כשר או פסול?
- (15) אות שמוקפת גוויל ביריעה עצמה מלבד מקום אחד שמוקף על ידי המטלית- כשר או פסול?
- (16) אות שנכתבה על טלאי- יכולה להיות מוקפת גוויל על ידי היריעה?

סעיף ז'

- (17) (א) האם מותר לכתוב על המטלית ואחר כך להדביקה?
- (ב) אם נפרדה מטלית ממקום דיבוקה והיה כתוב עליה- ניתן להדביקה מחדש?

סעיף ט'

- (18) ספר תורה שבלתה ממנו יריעה אחת או שתיים- האם מחליף יריעה חדשה אחת כנגד יריעה בלוייה אחת?
- (19) אם בתחילת הכתיבה נפסלה יריעה אחת או שתיים- צריך להחליף ג' יריעות?
- (20) מה טוב להדר בכתיבה כאשר כותב יריעה אחת במקום זו שנפסלה?

סימן י"ט

שאסור להשהות ספר תורה שאינו מוגה ודיני הגהתו. ובו ו' סעיפים.

סעיף א'

- (1) (א) כמה זמן מותר להשהות ספר תורה שאינו מוגה?
- (ב) אם שהה אחר ל' יום- מה יעשה?
- (2) האם מותר להגיה ספר על פי סברא?

סעיף ב'

- (3) כמה טעויות בספר תורה ימצא עד כדי שאסור לקרות בו?
- (4) אם מצא בסך הכל ג' טעויות, אבל כל פעם שמצא תיקן, כך שלא היו ג' טעויות באותו זמן- עדיין יש להגיה כל הספר?
- (5) מה דעת יש אומרים אם ידוע שהגיה את הספר מגיה מומחה ונמצאו אחר כך כמה טעויות- (א) יש לחזור ולהגיה, או (ב) שמתקן מה שמצא?

סעיף ג'

- (6) מה יעשה בספר תורה שמצא בו (א) ג' טעויות בכל דף. (ב) ד' טעויות בכל דף.

סעיף ד'

- (7) באיזה סוג של טעויות מדובר במקרה שמצא ד' טעויות בכל דף?

סעיף ה'

(8) אם דילג על תיבה או יותר האם יכול לתקן על ידי (א) תלייה. (ב) כתיבה בריווח שבין השורות?

סעיף ו'

(9) מה יעשה אם דילג שתי שורות או שלוש?

(10) יותר מג' שורות יכול לתקן?

סימן כ'

דיני כתיבת תפילין. ובו ח' סעיפים.

סעיף א'

(1) (א) מהן הפרשות הכתובות בתפילין?

(ב) כתב תפילין של יד על ארבעה קלפים - כשר?

(ג) כיצד יש לנהוג לכתחילה אם כתב תפילין של יד על ארבעה קלפים?

סעיף ב'

(2) כמה שורות יש בתפילין של יד בכל פרשה?

(3) כמה שורות יש בתפילין של ראש בכל פרשה?

(4) אם שינה - כשר או פסול?

סעיף ג'

(5) מה היה מנהג הסופרים הקדמונים בבחירת הקלפים לתפילין?

(6) כיצד נוהגים בימינו?

סעיף ד'

(7) כמה ניח חלק (א) בתחילת פרשה. (ב) בסופה?

(8) בתפילין של יד - כמה ניח רווח בין גיליון לגיליון?

(9) בתפילין של יד (א) כמה ניח רווח בתחילה וסוף (ב) מה נהגו הסופרים (ג) איזו דעה נוספת יש בדین זה?

סעיף ה'

(10) מה שיעור עובי הכתיבה לכתחילה?

(11) מה שיעור דל"ת של "אחד" בפסוק "שמע ישראל"?

סעיף ו'

(12) (א) פרשיות שמע, קדש, והיה כי יביאך, בתפילין של יד - פתוחות או סתומות?

(ב) פרשיית והיה אם שמוע - פתוחה או סתומה?

סעיף ז'

(13) כיצד נכתבת פרשת "והיה אם שמוע" סתומה לכל הדעות?

סעיף ח'

(14) מה יכתוב קודם - תפילין של יד או של ראש?

(15) האם חייב לכתוב כל הפרשיות של ראש ושל יד ללא הפסקה בדיבור?

סימן כ"א

עשיית הבתים. ובו י"ד סעיפים.

סעיף א'

- (1) (א) האם עור הבתים צריך להיות מבהמה חיה ועוף טהורים?
 (ב) האם צריך עיבוד לשמה?
 (ג) בשעת הדחק יכול להכין הבתים מעור שעובד לא-לשמה או מעור שלא עובד כלל?
 (ד) יברך על תפילין כאלו?

סעיף ב'

- (2) האם הפסולים לכתוב סת"ם פסולים להכין הבתים ולתופרם?

סעיף ג'

- (3) (א) תפילין של ראש צריכים להיות מעור אחד?
 (ב) תפילין של יד צריכים להיות מעור אחד?

סעיף ד'

- (4) (א) עד היכן צריך להגיע החרין שבין בית לבית?
 (ב) בדיעבד עד היכן צריכים להגיע החריצים?

סעיף ו'

- (5) מה המקור לחיוב התפילין שיהיו מרובעים בתפרם ואלכסונו?

סעיף ז'

- (6) (א) האם יש שיעור לאורך, רוחב וגובה הבתים?
 (ב) מה דעת הגאונים בגודל מינימום של התפילין?
 (ג) מה הבעייתיות בתפילין קטנים ביותר?

סעיף ח'

- (7) מה המקור לשי"ן של תפילין?
 (8) אם החליף בין מקום שי"ן של ארבעה ראשים לשי"ן של ג' ראשים - פסול או כשר?

סעיף ט'

- (9) (א) חריץ השי"ן - עד היכן יגיע?
 (ב) מה יש להקפיד ביוד"י השי"ן (בין השי"ן הימני ובין השי"ן השמאלי [משנת הסופר אות ל"ח])?

סעיף י"ב

- (10) (א) לא השחיר הבתים - כשר או פסול? (למסקנה)
 (ב) השחיר שלא לשמה - כשר או פסול? (למסקנה)
 (ג) השחיר עכו"ם - כשר או פסול? (למסקנה)

סעיף י"ג

- (11) (א) במה ישחיר לכתחילה?
 (ב) המשחיר בגלאניץ - כשר?
 (ג) המשחירן בטיחה שניתן לקלפה בשלימות, כמו נייר שחור - כשר או פסול?

סעיף י"ד

- (12) (א) טיחה עבה שאי-אפשר לקולפה ועל ידה נעשה הבית מרובע - כשר או פסול?
 (ב) האם מותר לטיח להיות עבה יותר מעור הבית?
 (ג) האם מותר ליתן עצם פיל שחוק בטיח?

סימן כ"ב

הנחת הפרשיות לתוך הבתים ותפירת הבתים. ובו ז' סעיפים.

סעיף א'

- (1) האם יש לקרוא הפרשה אף לפני השמטה בבתיים?
- (2) אם שינה סדר הנחתן - כשר או פסול?

סעיף ב'

- (3) יגלול הפרשה מסופה לתחילתה או מתחילתה לסופה?
- (4) מאיזה דבר כורכים הקלף (ומה לכתחילה? - מבואר במשנת הסופר אות ד').
- (5) אם לא כרכן - כשר?
- (6) מה המקור לכריכת שיער סביב הפרשיות?
- (7) מאיזה חומר צריך להיות השיער?
- (8) מה המנהג בכריכת השיער?
- (9) מהו סדר הקדימויות של החומר ממנו עשוי אותו שיער?
- (10) איפה ממקמים שיער זה, ומהו שיעורו?

סעיף ג'

- (11) הפרשה זקופה או שוכבת בבית?
 - (12) השורה העליונה שבקלף פונה לצד גג הבית או תחתיתו?
 - (13) התחלת הפרשה לצד ימין או שמאל הקורא?
- סעיף ד'
- (14) האם התפילין חייבים להיתפר בגידים של בהמה וחיה טהורים?

סעיף ו'

- (15) כמה יתפור בכל צד?
- (16) אם פחת או הוסיף תפירות - כשר?

סעיף ז'

- (17) האם י"ב התפירות צריכות להיות בחוט אחד?
- (18) אם נפסק אותו חוט - יכול לקושרו?
- (19) אם אין לו חוט אחר - יכול לקשור?
- (20) חוט קצר - יכול לקשור בו חוט אחר לגמור התפירות?

סימן כ"ג

דיני הרצועות. ובו ה' סעיפים.

סעיף א'

- (1) מאיזה חומר צריכות להיות הרצועות, ומה לכתחילה?
- (2) האם עור חייב עיבוד לשמה?
- (3) האם מועילה השחרה לשמה בעור שלא עובד לשמו?

סעיף ב'

- (4) מה המקור לדין שחרות הרצועות?
- (5) האם מותר למשוך הרצועות בשמן טמא?

סעיף ג'

- (6) מי כשר להשחיר?
- (7) השחרה חייבת להיות לשמה?

- (8) אם השחירן גוי וחזר והשחירן ישראל- מועיל?
(9) אם השחירן גוי ואין לו רצועות אחרות- מה יעשה?

סעיף ד'

- (10) מהו שיעור מינימום של דוחב הרצועות?
(11) מהו שיעור אורך רצועות תפילין של ראש?
(12) מה דעת יש אומרים ברצועת ימין של ראש?
(13) מהו שיעור אורך רצועות תפילין של יד (א) לכתחילה.
(ב) בדיעבד.
(14) אם עשה הרצועות ארוכות מהשיעורים הנ"ל- כשרות?

סעיף ה'

- (15) מה המקור לקשר של תפילין?
(16) מה צורת הקשר (א) בתפילין של ראש?
(ב) בתפילין של יד?
(17) מהו סדר קדימת עשיית הסימנים?
(18) קשרים- יש לעשותם לשמה?
(19) מותר לעשות קשרים ע"י אישה או קטן?

סימן כ"ד

דיני בדיקת התפילין ואם נתקלקלו התפילין. ובו ו' סעיפים.

סעיף א'

- (1) תפילין שהוחזקו בכשרות וחיפויין שלם- צריכות בדיקה?
(2) האם בכל זאת נכון לבדוקם, ומדוע?
(3) אדם המניח תפילין לפרקים (א) צריכים בדיקה?
(ב) אם כן- באיזו תדירות?
(4) (א) אם נקרע חיפויין- צריכים בדיקה?
(ב) אם נשרו במים- צריכים בדיקה?
(5) אם אין לו מי שידוע לבדוק ולחזור ולתפור- האם יבדוק בכל זאת או שישאירם כך בלא בדיקה?

סעיף ב'

- (6) נקרעו קצת הבתים מבחוץ- (א) כשר?
(ב) האם יש הבדל אם נקרע תפילין של יד או של ראש?
(7) אם נקרעו בשל ראש המחיצות הפנימיות- (א) אם שתיהן סמוכות- כשר?
(ב) אם שתיהן רחוקות זו מזו, כגון הראשונה והשלישית, כשר?

סעיף ג'

- (8) נתקלקל ריבוע התפילין- התפילין כשרות או פסולות?

סעיף ד'

- (9) נפסקו (א) שתי תפירות זו אצל זו (ב) שלוש, לא זו אצל זו- פסול או כשר?
(10) (א) אם לא יכול לתקן ואין לו אחרות- האם יניח את התפילין שנפסקו תפירותיהן כנ"ל?
(ב) האם יברך על הנחת תפילין שנפסקו תפירותיהן כנ"ל?

סעיף ו'

- (11) אם נפסקה הרצועה למעלה מהשיעורין שבסעיף ד' שבסימן כ"ג- האם מועילה קשירה או תפירה?
(12) אם נפסק למטה מהשיעורין שבסעיף ד' שבסימן כ"ג- מועילה קשירה או תפירה?
(13) אם קשר או תפר בחלק מהרצועה שלא מקיפה את הראש ואת הזרוע- כשר?
(14) אם תפר בחלק מהרצועה שמקיף הראש או הזרוע- כשר?

- (15) לדעת המקילין- אם תפר חלק מהרצועה שנפסק למעלה מהשיעור- יכול לברך?
 (16) האם יכול לתפור בכל או דווקא בגידין?

סימן כ"ה

שאינ מורידין מקדושה חמורה לקדושה קלה. ובו ז' סעיפים

סעיף א'

- (1) האם קלף המעובד לשם קדושה מותר לשנותו לדבר חול?
 (2) אם התנה על הקלף המעובד לשם קדושה לשנותו לדבר חול- מותר?
 (3) אם התחיל לכתוב על קלף קודש שהתנה עליו- מותר לשנותו?
 (4) האם גט נחשב לדבר חול?

סעיף ב'

- (5) התחיל לכתוב ספר תורה ונפסלה היריעה- מותר לכתוב על הנותר תפילין או מזוזה?

סעיף ג'

- (6) האם מספר תורה או תפילין שבלו מותר לעשות מזוזה?
 (7) האם מותר לכתוב על גליוני ספר תורה- תפילין או מזוזה?
 (8) האם מותר לקחת גליוני ספר תורה כדי (א) לתקן את הספר תורה עצמו או (ב) ספר תורה אחר?

סעיף ד'

- (9) האם מותר (א) לשנות תפילין של ראש לעשותה של יד?
 (ב) אם אין לו תפילין של יד ויש לו שתיים של ראש- מותר לשנות תפילין של ראש לעשותה של יד?
 (10) האם מותר להעביר רצועה מתפילין של ראש לשל יד?
 (11) האם מותר להפוך בית של יד לשל ראש?
 (12) האם מותר להפוך בית של ראש לשל יד?

סעיף ה'

- (13) נפסקה הרצועה של יד סמוך לקשר- האם מותר להפוך ראש הקשר למטה, ומהקצה השני של הרצועה לקשור שם?

סעיף ו'

- (14) מה דין נרתיק שייעדו להניח בו תפילין והניח בו- האם מותר להשתמש בו גם לצורכי חולין?
 (15) אם הזמין נרתיק אך עדיין לא שם בו תפילין או שלקח סתם נרתיק לעת עתה ושם בו את תפיליו- מותר להשתמש בו גם לחולין?
 (16) עשה כיס לשם תפילין ושם בו דברי חולין על דעת לפנותם- מותר לעשות כן?
 (17) האם תנאי מועיל להשתמש לצורכי חולין בנרתיק התפילין?

סימן כ"ו

דיני תפילין דרבינו תם. ובו ה' סעיפים.

סעיף א'

- (1) מהו סדר הנחת הפרשיות לפי רבינו תם?

סעיף ב'

- (2) מה יכוון המניח תפילין של רש"י ושל רבינו תם?
 (3) אם אינו יודע להניח שתיהן ביחד- מה יעשה?

סעיף ג'

- (4) האם גם לרבינו תם יש לכותבן כסדר שכתובים בתורה?

סעיף ד'

- (5) האם מותר להניח את שתי הזוגות בכיס אחד?
 (6) האם מותר להחליף את הרצועות, הבתים והפרשיות בין התפילין?
 (7) האם מותר לעשות סימנים בגופי האותיות כדי להבדיל בין תפילין של רש"י ושל רבינו תם?

סעיף ה'

- (8) נמצאה רצועה ואין יודעים אם היא של רש"י או של רבינו תם - מה הדין?

סימן כ"ז

דיני כתיבת המזוזה. ובו ח' סעיפים.

סעיף א'

- (1) האם כותבים "שמע", "והיה אם שמוע" ביריעה אחת או לא?
 (2) מה הרווח שישאיר (א) למעלה ולמטה? (ב) בתחילתה? (ג) בסופה?

סעיף ב'

- (3) בדיעבד אם כתב ב' או ג' דפין - כשר?
 (4) כתב בשתי עורות (קלפים מחולקים) ותפרן - כשר?

סעיף ג'

- (5) הרווח לפני פרשת "שמע" ל"והיה אם שמוע" - מצווה לעשותו פרשה פתוחה או סתומה?

סעיף ד'

- (6) (א) מזוזה צריכה עיבוד לשמה? (ב) אפילו בדיעבד?
 (7) מה יעשה כשיש לו רק מזוזה מעור שלא עובד לשמה?

סעיף ה'

- (8) כמה שורות נהגו לעשותה?
 (9) תיבות "על הארץ" היכן כותבים אותן במזוזה?

סעיף ו'

- (10) אם עשה השורות בצורות הבאות - כשר או פסול:

(א) _____

(ב) _____ (כאוהל)

(ג) _____ (כזנב)

(ד) _____ (כעיגול)

- (ה) אם עשה רק מצד אחד כאוהל או כזנב - כשר או פסול?

סעיף ז'

- (11) האם מותר להוסיף לכתוב בפנים המזוזה?
 (12) מה כותבים על המזוזה מבחוץ והיכן?

סעיף ח'

- (13) מתי בודקים (א) מזוזת יחיד.
 (ב) מזוזת רבים.

סימן כ"ח

דיני כתיבת מגילת אסתר ותפירתה וכו' י' סעיפים.

סעיף א'

- (1) (א) האם מגילה צריכה להכתב בדיו?
- (ב) האם מגילה כשירה אם נכתבת על גוויל?
- (ג) האם מגילה טעונה שרטוט לכל השורות?
- (ד) האם עור המגילה צריך עיבוד לשמה?

סעיף ב'

- (2) האם דינה שווה לספר תורה בעניין-
 - (א) צורת האותיות.
 - (ב) הקפת גוויל.
 - (ג) חק תוכות.
 - (ד) תיוגים.
 - (ה) חסר ויתר.
 - (ו) יישור השיטות.
 - (ז) כתיבה מהכתב.
 - (ח) יציא מפיו קודם שיכתוב?

סעיף ג'

- (3) האם יש להניח בתחילתה קלף בשיעור כדי להקיפה?
- (4) מה המנהג- לעשות לה עמוד (א) בתחילתה. (ב) בסופה.

סעיף ד'

- (5) כל פרשיותיה פתוחות או סתומות?
- (6) עשאן פתוחות- המגילה כשירה?

סעיף ה'

- (7) כיצד נכתבין עשרת בני המן?
- (8) כיצד יכתוב וי"ו דויתא?

סעיף ו'

- (9) האם מותר לכתוב את עשרת בני המן באותיות גדולות?
- (10) האם עדיף לכתוב בכתיבה בינונית הקרובה לגודל אותיות שאר הדפים אם אפשר?

סעיף ז'

- (11) האם לכתחילה מותר להדגיש אותיות שם השם היוצאות מראשי תיבות או סופי תיבות?
- (12) מגילה שבה הדגישו את אותיות שם השם היוצאות מראשי תיבות או מסופי תיבות- כשירה?

סעיף ח'

- (13) מגילה כדלקמן, האם כשירה או פסולה-
 - (א) מנוקדת.
 - (ב) שכתובים בה הטעמים.
 - (ג) בדפה הראשון כתובים הברכות והפיוטים.
- (14) אם אין הש"ץ בקי בנגינה- מה ניתן לעשות (ואין שם היודע להקרות) [ב' דרכים]?

סעיף ט'

- (15) מה דין מגילה-
 - (א) שכתבה בשמאל.
 - (ב) שכתבה אישה.
 - (ג) שכתבה קטן.

סעיף י'

16) תפירת היריעות והנחת השיור בראש היריעות- האם שווה דינן במגילה כבספר תורה?

17) מה יעשה כשאין לו גידים כדי לתפור את כולה?

סימן א'

מי הם הכשרים לכתוב ספרים. תפלין ומזוזות. ולקנות מהם. ובו ו' סעיפים.

סעיף א'

(1) (א) גזל את הרבים. (ב) מחטיאם בכך ששרויים בלא מצוות עשה. (ג) מברכים בכל יום ברכות לבטלה [מחבר כ. ס"ק קב].

סעיף ב'

- (2) ישרפו.
- (3) פסולים.
- (4) שנאמר "וקשרתם וכתבתם" - כל שישנו בקשירה ישנו בכתיבה, וכל שאינו בקשירה - אינו בכתיבה.
- (5) לגנוזם.
- (6) (א) לא.
- (ב) כן.
- (ג) כן.

סעיף ג'

(7) פסולים.

סעיף ד'

(8) יש פוסלים.

סעיף ה'

- (9) ייגזו.
 - (10) יש מכשירין ויש אומרים שייגזו.
 - (11) כשר.
 - (12) כשרים.
- סעיף ו'
- (13) לא.

סימן ב'

העור שכותבין עליו. ובו י"ג סעיפים.

סעיף א'

- (1) לא [מחבר יב].
- (2) לא.
- (3) כן [שם].
- (4) לא, מפני שזוהמתו מרובה [שם].
- (5) (א) עור השליל. (ב) עור חיה. (ג) עור בהמה. (ד) עור נבלה [סעיף יב. ביה"ל ד"ה יהיה הקלף - "עוף משובח, ואחריו חיה, ואחריו בהמה, ושליל יותר טוב, שעדיין לא יצא לאוויר העולם" (אחרונים)].

סעיף ב'

- (6) כן [מחבר ח].
- (7) עורות אלו אני מעבד לשם ספר תורה ולשם זה אשים אותם לתוך הסיד [ס"ק כו].
- (8) (א) כן [ס"ק כה - אין צריך].
- (ב) כשר.
- (9) (א) כן [ס"ק כה - אין צריך].
- (ב) כשר.
- (10) לא.

סעיף ג'

- (11) (א) לכתחילה [מחבר ח. ס"ק כד].
(ב) כשר [שם].

סעיף ד'

- (12) (א) ספר תורה [ס"ק כו, כז]. (ב) תפילין [שם].
(13) לא [ס"ק כז- משמע שלכתחילה כן].
(14) יאמר בתחילת העיבוד- "לשם קדושת ספר תורה ולשם תפילין ולשם מזוזה ולשם עור בתים". או שיאמר בדרך תנאי- "עורות אלו אני מעבד לשם קדושת ספר תורה ואני מתנה שאם ארצה לשנות לתפילין או למזוזה או לבתים- יהיה הרשות בידי" [ס"ק כו].

סעיף ה'

- (15) עור שאינו יפה מעובד בידי ישראל.
(16) כן [ס"ק כט].
(17) לא [ס"ק כח].
(18) לא [שם].
(19) כן [ס"ק כט- לכתחילה די שישם הישראל העורות לתוך הסיד לשמה].

סעיף ו'

- (20) (א) נקבים כעין אותיות [מחבר י].
(ב) יחרוץ אותיות על הראש מבפנים.
(21) (א) שמסתמא לא עובדו לשמה.
(ב) שקשה לזהות אותם על גבי הקלף [סעיף י. ביה"ל ד"ה לזיף].

סעיף ז'

- (22) עפצא או סיד- דברים שמכווצים את העור ומחזיקים אותו [מחבר ח].
(23) יחכה עד שיפלו [ס"ק כג].

סעיף ח'

- (24) (א) העור השלם לאחר עיבודו.
(ב) העור הדק שממול השערות.
(ג) הקלף שממול הבשר [מחבר ז].
(25) (א) גוויל.
(ב) קלף.
(ג) דוכסוסטוס.

(26) כשר.

(27) כשר.

סעיף ט'

- (28) הבשר [מחבר ז].
(29) פסול [סעיף ז. ביה"ל ד"ה ואם שינה פסול].

סעיף י'

- (30) פסול [מחבר ז. ביה"ל ד"ה וכותבים עליהם לצד בשר].

סעיף י"א

- (31) פסול [סעיף ז. ביה"ל ד"ה ואם שינה פסול].

(32) כשר.

סעיף י"ב

- (33) מחלוקת, ונכון להחמיר.

סימן ג'

דין הדיו והשרטוט והקולמוס ושיכתוב בימין. ובו ז' סעיפים.

סעיף א'

(1) פסול [מחבר ג].

(2) מחלוקת.

סעיף ב'

(3) פסול [כשר. ס"ק קכח].

סעיף ג'

(4) לא [ס"ק ח].

(5) כשר, אך ראוי לא להשתמש בו, "ולהרחיק מן הכיעור ומן הדומה לו".

סעיף ד'

(6) (א) פסול [מחבר ג].

(ב) כשר [שם].

(7) לא, דהוי כמוחק את השם [שם].

סעיף ה'

(8) כן [סעיף ו. ביה"ל ד"ה ויש אומרים שצריך כו'].

(9) לא [מחבר ו].

(10) כשר בדיעבד [סעיף ו. ביאור הלכה ד"ה ויש אומרים שצריך כו' - "ודע, דשרטוט של תפילין לכולי עלמא אין צריך להיות לשממה"].

(11) (א) שיטה העליונה [ס"ק כ].

(ב) למעלה ולמטה, ומב' צדדים.

(12) ישרטט כל השורות [שם].

סעיף ו'

(13) כן.

(14) של נוצה.

(15) כן.

(16) ספק.

סעיף ז'

(17) פסול [מחבר לב].

(18) (א) כן [ס"ק יח].

(ב) לא [שם].

(19) (א) כן [מחבר ה].

(ב) פסול [שם].

(ג) כשר [ס"ק יח].

(ד) כשר, ולכתחילה אין לקבלו כסופר [שם].

(20) (א) פסול [ס"ק יט].

(ב) פסול [ס"ק יט].

סימן ד'

שצריך לכתוב לשממה, ועוד דיני כתיבה, ושלא להפוך היריעה. ובו י"א סעיפים.

סעיף א'

(1) כן [מחבר יט].

(2) לדוגמא - ספר זה אני כותב לשם קדושת ספר תורה [שם].

(3) כן [ס"ק צב], מלבד לשמות הקודש.

(4) כשר בדיעבד [פסול. ס"ק צד].

סעיף ב'

(5) (א) לא [יט רמ"א].

(ב) לא.

סעיף ג'

(6) פסול.

(7) (א) פסול [האחרונים מצדדין להחמיר בזה הדין האחרון, אם לא שמושך הטיפת דיו הלחה ומוזיזה ממקום

למקום עד שעושה ממנה אות שלם דזה הוי כתיבה. ס"ק סז].

(ב) פסול.

סעיף ד'

(8) שלא יהיה עליו יותר מדי דיו ויקלקל [מחבר כב].

סעיף ה'

(9) אסור.

(10) (א) לא.

(ב) כן.

(11) יש מכשירים בדיעבד.

סעיף ו'

(12) כן [יש אומרים דאין צריך אם קורא מהכתב ושגורות הפרשיות בפיו. ס"ק קלו].

(13) בפרשיות הפורענות.

סעיף ז'

(14) פסול [מחבר כ].

(15) פסול.

סעיף ח'

(16) (א) מותר [מחבר כט].

(ב) צריך.

סעיף ט'

(17) אסור [מחבר ל].

סעיף י'

(18) (א) מותר [ס"ק קז].

(ב) מותר.

(ג) אסור.

(ד) מותר.

(19) אסור.

(20) אסור [לאותו שם השם יש מתירין לקחת מאותיות שם השם. ס"ק קז].

סעיף י"א

(21) לא.

(22) פורש עליה בגד או כופלה.

(23) מותר.

סימן ה'

צורת האותיות וזיונן. ובו ו' סעיפים.

סעיף א'

(1) כשרה, אלא אם כן הפסיד צורתה [רמ"א לו, א. ס"ק ד, ה שם].

סעיף ב'

(2) **(א)** (א) דל"ת קטנה הפוכה.

(ב) [א] לא.

[ב] כן.

[ג] לא.

(ג) אם אפשר לתקן בנקל.

(ו) (ד) מצד שמאל.

(ה) [א] כן.

[ב] לא.

[ג] לא.

(ז) (ו) כוא"ו.

(ז) [א] כן.

[ב] לא.

[ג] לא [אבל בספר תורה, ומזוזות אין קפידא, ומכל מקום יש נוהגים לכתוב כן גם בהם" (משנת הסופר אות ע"ב)].

(ח) פסולה [כשר בדיעבד - משנת סופרים. צורת אות ח"ת].

(ט) (ט) כוא"ו [זו שיטת "מצת שימורים", אך לדעת מהרח"ו בשער הכוונות - כז"ן (משנת הסופר ס"ק פ"ז)].

(י) (י) בדיעבד [פסולה - משנת סופרים צורת אות כ"ף פשוטה].

(יא) (יא) לא.

(יב) נראה שצריך [אין צריך - משנת סופרים, צורת אות מ"ם סתומה].

(יג) (יג) כוא"ו.

(יד) (יד) [א] בזוית.

[ב] בעיגול.

(טו) (טו) הפוכה החוצה.

(טז) [א] לא.

[ב] כן.

[ג] לא [נהגו הסופרים לכתוב כן גם בס"ת ומזוזות. משנת הסופר ס"ק קמ"ט].

(יז) (יז) כוא"ו.

סעיף ג'

(3) פסולה [מחבר לו, ב].

סעיף ד'

(4) בעין זייני"ן קטנים ודקים כחוט השערה [לו, ס"ק יב].

(5) (א) פסולים. (ב) פסולים. (ג) פסולים [לו, ס"ק יג].

(6) כן [שם].

(7) באמצעה [שם].

(8) כשירה בדיעבד אך יש פוסלים ולכן יש לתקן [לו, ס"ק טו].

סעיף ה'

(9) לא [לו, ס"ק יג].

(10) שלא יקלקלו צורת האות, כדוגמת- יו"ד או וא"ו [שם].

סעיף ו'

(11) יש אוסרין.

סימן ו'

דיני הבחנה על ידי תינוק. ובו ד' סעיפים.

סעיף א'

(1) אות שאנו מסופקים אם יש בה כשיעור הראוי או שמא אין צורתה עליה [משנת סופרים, צורת אות תי"ו].

(2) לא, כי אנו רואין שאין האות כתיקונו [שם].

סעיף ב'

(3) שאינו מבין את העניין אבל יודע ומבין את האותיות היטב [ס"ק מט].

(4) (א) לא.

(ב) נהגו שכן ["אבל תיבה זו וגם מה שלאחריה אין צריך לכסותו כלל בכל גווני"- ס"ק נא].

סעיף ג'

(5) (א) כן.

(ב) כן [ס"ק מח].

סעיף ד'

(6) הולכין אחר הרוב.

סימן ז'

שצריכה להיות כתיבה תמה ורייח בין האותיות ובין התיבות. ובו ט' סעיפים.

סעיף א'

(1) אסור [מחבר ד].

(2) כן [שם].

(3) לא.

(4) (א) כחוט השערה [רמ"א לב].

(ב) כמלא אות קטנה- יו"ד מזה הכתב שהוא כותב עתה [שם].

(5) פסול.

(6) (א) כשר.

(ב) כי על כל פנים אנו רואים עכשיו שאין הכתב רציף על אף שאם היינו מורידים האות- לא היה רווח.

סעיף ב'

(7) כשר.

(8) פסול.

(9) כשר.

(10) נראה שיש להחמיר.

סעיף ג'

(11) (א) פסול [מחבר טז].

(ב) פסול [שם].

(ג) פסול [ס"ק נז].

סעיף ד'

(12) כשר.

סעיף ה'

(13) כשר [מחבר טז].

(14) פסול [מחבר טו].

(15) יפסקו ההלכה ע"י תינוק דלא חכים ולא טיפש [מחבר טז].

סעיף ו'

(16) כשיעור יו"ד [מחבר טו].

(17) כשיעור יו"ד, ובתנאי שהרגל השמאלית מכוונת כנגד שיעור היו"ד שברגל ימין של האות ה"א [שם].

(18) פסול, דאין עליה צורת אות.

(19) חוט דק כמו וא"ו דקה [ס"ק לו. ס"ק מא].

סעיף ז'

(20) כשר, אך יש פוסלין. על כן, אם אפשר לגרור - יגרור [ס"ק לו. סעיף טו ביאור הלכה ד"ה אבל בירושלמי].

סעיף ח'

(21) שלא תכנס ראש הלמ"ד לחלל האות [מחבר כח].

סעיף ט'

(22) פסול, שכל עוד שלא האריך את האות מלמעלה נראה הדבר כשתי תיבות [ס"ק קיב].

(23) מותר [שם].

סימן ח'**פסול חק תוכות. ובו ט"ז סעיפים.**סעיף א'

(1) דכתיב "ויכתבתם" [מחבר יז. משנת סופרים, הקדמה "עוד דברים אחדים מעניין חק תוכות"].

סעיף ב'

(2) כן, אסור [משנת סופרים, הקדמה - "עוד דברים אחדים מעניין חק תוכות"].

(3) לא, אלא יגרד כל האות [ס"ק סז. אלא יגרור קצת מהאות עד שלא ישאר צורתו עליו ואחר כך יתקנו אם לא כתב עדיין אחר אות זו].

(4) מספיק החלק שנפסל [מחבר יח. ס"ק עה].

סעיף ג'

(5) (א) ימחוק רק את גוף האל"ף [סעיף יח. ביה"ל ד"ה יגרור כל מה שנעשה בפיסול].

(ב) ימחוק רק את היו"ד [סעיף יח. ביה"ל ד"ה יגרור כל מה שנעשה בפיסול].

(ג) ימחוק את שני היודין [סעיף יח. ביה"ל ד"ה יגרור כל מה שנעשה בפיסול - ובדיעבד אם לא גרר רגל התחתון נראה דאין להחמיר].

סעיף ד'

(6) יגרד היו"ד ויכתבנה בהכשר.

סעיף ה'

(7) (א) פסולה [ס"ק סג].

(ב) יגרד כולה ויכתוב מחדש [ס"ק סז. אלא יגרור קצת מהאות עד שלא ישאר צורתו עליו ואחר כך יתקנו אם לא כתב עדיין אחר אות זו].

(8) יגרד את הטיפה ואח"כ את הגג עד שתתבטל צורת דל"ת ויחזור וישלימנה.

(9) מוחק מרגל הכ"ף עד שנעשה דל"ת ואח"כ יכתוב הרגל השמאלי.

(10) צריך עיון.

סעיף ו'

(11) יגרד החרטום שתשאר כמו כ"ף או נו"ן פשוטה ואח"כ ישלימנה בהכשר [מחבר יח].

(12) גורר הגג והירך [שם].

(13) די לגרד הגג או הירך, והמחמיר תבוא עליו ברכה [סעיף יח, ביה"ל ד"ה משום דבין הגג ובין הירך כו'].

סעיף ז'

(14) גורד עוקץ שמאל ורגל ימין ומתקנה [משנת סופרים, צורת אות יו"ד].

(15) ימחק כל היו"ד ויכתבנה מחדש.

(16) עדיף.

סעיף ח'

(17) שיגרד כל האות.

סעיף ט'

(18) יגרד הגג עד שתשאיר צורת וא"ו [ומשמע דלכתחילה ימשיך הרגל עד שתהא כפליים מהגג. סעיף יח, ביה"ל ד"ה ורי"ש שעשאה כמין דל"ת וכו'].
סעיף י'

(19) (א) יגרד כל הה"א.

(ב) כשר בדיעבד.

סעיף י"א

(20) (א) יגרוד מן הדל"ת עד שתיעשה זי"ן [משנת סופרים, צורת אות חי"ת].

(ב) לא.

(21) (א) יגרוד כולה או לפחות החטוטרות והגג של הדל"ת עד שישאר רק כמו זי"ן ואחר כך יעשה החטוטרות.

(ב) כן [יש להכשיר בלא תיקון. משנת סופרים, צורת אות חי"ת].

(ג) לא.

סעיף י"ב

(22) (א) לא, אלא יבטל צורתה וישלימנה [משנת סופרים, צורת אות שי"ן].

(ב) לא [שם].

סעיף י"ג

(23) לא [ס"ק סד].

סעיף י"ד

(24) כשר [סעיף יז, ביה"ל ד"ה טיפת דין].

סעיף ט"ו

(25) (א) יגרוד כל האות השניה שנדבקה לחברתה [אם המשיך לכתוב - מועילה הפרדה. לא המשיך לכתוב - יגרד.

סעיף יח, ביה"ל ד"ה ואם גרר והפרידה וכו'].
 (ב) מגרד רק הדיבוק [ס"ק עט].

(ג) מגרד רק הדיבוק [מחבר יח], והמחמיר לגרוד כל האות תבוא עליו ברכה.

סעיף ט"ז

(26) יכול לגרד.

סימן ט'

תפילין ומזוזות צריכין כתיבה כסדרן. ובו י"א סעיפים.

סעיף א'

(1) פסול [משנת סופרים, קיצור כללי שלא כסדרן].

(2) פסול [שם].

(3) פסול [שם].

(4) יגרד עד מקום החסרון, יתקן ואחר כך יכתוב מה שגירד [ס"ק קח].

(5) לא [שם].

סעיף ב'

(6) כן [מחבר כג].

(7) לא [שם].

(8) אם יכול למשוך את האות שלפני האות המיותרת או להעבות את האות שלפניו או שלאחריו [ס"ק קיב].

סעיף ג'

(9) (א) אסור לתקן [מחבר כה].

(ב) אסור לתקן [מחבר כה. משנת סופרים, צורת אות ב"ת].

(ג) אסור לתקן [מחבר כה. משנת סופרים, קיצור כללי שלא כסדרן].

(ד) אסור לתקן.

(10) פסול [ס"ק נב. ס"ק קיד. משנת סופרים, צורת אות תי"ו].

סעיף ד'

(11) (א) יכול לתקן.

(ב) יכול לתקן.

(12) (א) יכול לתקן

(ב) יכול לתקן.

(13) אסור.

סעיף ה'

(14) לא [ס"ק קיד. משנת סופרים, אות יו"ד].

(15) כן [ס"ק קיח. משנת סופרים, אות יו"ד].

סעיף ו'

(16) יכול [מחבר יח. משנת סופרים, קיצור כללי שלא כסדרן].

(17) יגרד קצת מהלמ"ד והכ"ף.

סעיף ז'

(18) (א) כן [ס"ק קי].

(ב) השניה [שם].

(ג) הראשונה [שם].

(ד) ימשוך את האות שלפניה [שם].

(ה) כן [שם].

סעיף ח'

(19) כן [צריך עיון. סעיף כג. ביאור הלכה ד"ה ואם יתר כו'].
סעיף ט'

(20) כן [מחבר כז].

(21) לא [אם נשתנה לאדמומית מחמת יושן-כשר. ס"ק קכח].

סעיף י'

(22) יקרא מה שכתב עד שם זה [מחבר כב].

(23) כן, פעמיים ושלוש [מחבר כא].

סעיף י"א

(24) אסור.

(25) אסור.

סימן י'

קדושת השם וכתיבתו. ובו י"ח סעיפים.

סעיף א'

(1) (א) כן [מחבר יט].

(ב) כן.

(ג) כן.

ס"ק א'

(2) לא.

ס"ק ג'

(3) (א) כשר.

(ב) צריך עיון.

ס"ק ד'

(4) כן.

*4 פסול.

סעיף ב'

(5) (א) אסור.

(ב) אסור.

סעיף ג'

(6) (א) אומר קודם כתיבתו "הנני כותב לשם קדושת השם" [מחבר יט].

(ב) בדיעבד [רמ"א יט].

סעיף ד'

(7) (א) פסול [ס"ק צח].

(ב) לא [ס"ק צב].

(ג) פסול.

סעיף ה'

(8) (א) לכתחילה יקדש כל שם בפני עצמו [ס"ק צז-זא] ואת כותב שתי אזכרות בלי הפסק די בקידוש אחד - משמע

דלכתחילה די בקידוש אחד].

(ב) בדיעבד די בקידוש אחד לכולם.

סעיף ו'

(9) (א) אסור.

(ב) אסור.

סעיף ז'

(10) (א) כפי הכרעת חז"ל.

(ב) יאמר "הנני כותב לשם קדושת השם אם הוא קודש".

סעיף ח'

(11) (א) כן.

(ב) לא.

סעיף ט'

(12) (א) יניח לכל הפחות אות אחת לפני שם השם, וממנה יחל לכתוב מחדש.

- (ב) [1] שמא יהיה ריבוי דיו ויפסד הכתב [ס"ק קז].
 [2] שצריך לקדש את הדיו שעל הקולמוס קודם כתיבת השם [שם].
 (ג) יחפש אחר אות או תג שצריכה דיו וימלאנה ואחר כך יכתוב את השם [שם].
 (ד) אסור.
ס"ק ו'
 (ה) לא, שיש בזה חשש של לא-לשמה וגנאי לאותן האותיות.
סעיף י'
 (13) יטבול באותיות שלפני השם שהם לחים עדיין וישלימנו [ס"ק קז].
ס"ק ז'
 (14) (א) יטבול באותיות שלפני-פניו [שם].
 (ב) יטבול באותיות של השם שנמחקות [שם- אבל לא יטבול באותיות השם עצמן. ויש מקילין לטבול באותיות השם עצמן דביוזי ליכא כיוון שהוא כדי להשלים בו את ה'].
 (ג) ידקדק לקחת מעט דיו ויסיים הכתיבה.
 (15) לא, משום הפסק.
סעיף י"א
 (16) יכוון ליבו, אם צריך לרוק או לנקות חוטמו- יעשה זאת. וינקה את ידיו.
 (17) לא.
 (18) (א) לא.
 (ב) כשר בדיעבד, כל שלא הסיח דעתו מהכוונה.
סעיף י"ב
 (19) (א) כן.
 (ב) כן.
 (ג) לא.
סעיף י"ג
 (20) לא.
סעיף י"ד
 (21) (א) יתלהו בין השיטין.
 (ב) לא.
 (ג) לא.
 (ד) בדיעבד.
סעיף ט"ו
 (22) (א) כן [מחבר כד].
 (ב) כן [שם].
 (ג) מקום הגרד [שם].
 (23) עדיף לכתוב את השם על מקום הגרד או המחק.
סעיף ט"ז
 (24) (א) כשר.
 (ב) כשר [ס"ק קנג].
ס"ק י"א
 (25) לא [ס"ק קנד].
ס"ק י"ב
 (26) כן- יגרוד סופי השורות העליונות אם אין שם קודש וימשוך השורות שיהיו שוות עם שם השם [ס"ק קנג].
 (27) אם יש בסופי השורות העליונות אותיות שיכול למושכן- ימשכן. ואם כתב רק שורה אחת ובשורה השניה משך את השם- מכאן והלאה יעשה את כל השורות שוות כנגד השורה השנייה [שם].

סעיף י"ז

(28) (א) שיש להדר לא לעשות כן.

(ב) לא.

סעיף י"ח

(29) (א) לא.

(ב) כן, ונכון הוא.

(ג) לא, כי השמות שיכתוב ייראו כחדשים ונראה כמנומר.

סימן י"א

דיני מחיקת השם. ובו י"ח סעיפים.

סעיף א'

(1) (א) לא.

(ב) לא.

(ג) לא.

ס"ב'

(2) כן.

סעיף ב'

(3) (א) אסור.

(ב) אסור.

(ג) אסור.

(ד) אסור.

(ה) אסור.

(4) לא.

ס"ה'

(5) (א) מותר.

(ב) אסור.

ס"ו'

(6) (א) אסור.

(ב) אסור.

(ג) אסור.

ס"ז'

(7) אסור.

סעיף ג'

(8) אסורה.

סעיף ד'

(9) כן, אסור.

(10) יזהר שלא יגע הסכין בנקודה האחרונה הדבוקה, אלא יניח משהו להתרחק מגרירת השם.

(11) (א) לא.

(ב) כן.

ס"ט'

(12) מותר.

סעיף ה'

(13) הוי"ה. אדנות. א-ל. אלו-ה. אלקי. אלקים. שד-י. צבאו-ת. י-ה. אהי-ה.

(14) כשאר כתבי הקודש, ומותר למוחקן לצורך תיקון.

סעיף ו'

- (15) (א) אסור, כי הן שמות במקום אחר.
 (ב) מותר.
 (ג) מחלוקת, ויש להחמיר.
 (ד) לצורך גדול מותר.

ס"ק יב

- (16) אסור.

סעיף ז'

- (17) (א) מותר.
 (ב) אסור.
 (ג) אסור.
 (ד) מותר.

ס"ק י"ד

- (18) מותר.
 (19) אסור.

ס"ק י"ז

- (20) כן, אסור לשנותה.

סעיף ח'

- (21) (א) אסור.
 (ב) לא, אלא יגנוז כל היריעה.
 (ג) לקדור את שם השם מהיריעה עם כמה תיבות או את כל הפסוק. מניחים מטלית מתחת וכותבים את החסרון.
 (ד) כן.
 (ה) אסור.
 (ו) כן, ואסור לחתוך.

ס"ק י"ח

- (22) מותר.

סעיף ט'

- (23) (א) השני.
 (ב) השניה.
 (ג) כשר.

ס"ק כ'

- (24) עדיין יחתוך את השם השני בלבד.

סעיף י'

- (25) (א) בכלי צלוחית.
 (ב) לא.

סעיף י"א

- (26) (א) אסור.
 (ב) אסור.

סעיף י"ב

- (27) (א) אסור.
 (ב) אסור.

סעיף י"ג

- (28) (א) מחלוקת.
(ב) צריך להיזהר מכך.

ס"ק כג

(29) מותר.

סעיף י"ד

(30) אסור.

סעיף ט"ו

(31) לחתוך תיבת "אל" ולכתוב מחדש את השם הקדוש.

סעיף ט"ז

(32) (א) לא.

(ב) כן.

(ג) לא.

(ד) כן.

סעיף י"ז

(33) (א) לכתחילה אסור משום שיכול לבוא לידי בזיון.

(ב) שלא לסיים כתיבתו, ורוב העולם אינם נוהרים.

ס"ק כ"ח

(34) (א) לא נוהגים טוב.

(ב) הם נוהגים טוב.

(ג) לא נוהגים טוב.

סעיף י"ח

(35) (א) קוצץ מקום השם וגונזו.

(ב) קוצץ מקום השם וגונזו.

סימן י"ב

הטועה בשם או שאירע בו איזה קלקול. ובו י"ח סעיפים.

סעיף א'

(1) (א) פסולה.

(ב) [א] לא. [ב] כן.

סעיף ב'

(2) יתלה את הדל"ת ואחר כך יגרוד את הה"א, ויכתוב אותיות דל"ת ה"א, ואחר כך יגרוד את הדל"ת התלויה.

ס"ק ב'

(3) יכול לגרוד הה"א היתירה ולתקן. והמחמיר - יכול לקדור.

סעיף ג'

(4) (א) לא.

(ב) לא.

(ג) יחתוך.

סעיף ד'

(5) (א) עושה מהדל"ת ה"א ומוחק ה"א האחרונה.

(ב) מוחק את ה"א האחרונה ועושה מהדל"ת ה"א (= אותו דבר בסדר הפוך).

סעיף ה'

(6) (א) יסלקו את היריעה.

(ב) יחתכו את התיבה.

סעיף ו'

- (7) (א) לתלות את הדל"ת
(ב) למחוק הה"א ולכתוב ד"ה.
(8) לא (שחוששים שקידשו).

סעיף ז'

- (9) (א) ימחקה, ואף את האותיות שאחריה.
(ב) מוחק את היו"ד הראשונה והשם נשאר בקדושתו.

סעיף ח'

- (10) (א) ימחוק הוא"ו וימשיך הדל"ת.
(ב) ימחוק הוא"ו השנייה ויעבה הוא"ו הראשונה והה"א האחרונה.

ס"ק ו'

- (11) כן.
(12) (א) אסור.
(ב) אסור.

סעיף ט'

- (13) (א) אין קדושה.
(ב) ימחק המ"ם ויכתוב "ים".
(ג) ימחוק המ"ם, יהפוך את היו"ד לה"א לשם קדושת השם ואחר כך יכתוב "ים".

סעיף י'

- (14) (א) יגנוז היריעה.
(ב) יחתוך את השם.

סעיף י"א

- (15) נראה דאסור.

סעיף י"ב

- (16) (א) כן.
(ב) שלא תהא בשום פעם במהלך הגירוד צורת יו"ד עליה.
(ג) יתקנה בדיו לשם קדושת השם.
(17) (א) יתקנה בדיו.
(ב) יגרדה באופן שבשום פעם לא תהיה עליה צורת יו"ד.

סעיף י"ג

- (18) (א) ימשוך הרגל עד שתהא כפליים כגגה.
(ב) יגרוד מן הגג (עד שיעשנה כראש וא"ו דבזה וודאי ביטל צורתו ויכול שוב לגומרו כהלכה. משנת הסופר שם אות ל"ד).
(ג) ממקום הסמוך לרגל.

סעיף י"ד

- (19) (א) מותר.
(ב) מותר.
(ג) מותר.

סעיף ט"ז

- (20) (א) יגרד.
(ב) יגרוד רק הדיבוק ולא יגרד באות עצמה.
(ג) לא.

ס"ק י"א

- (21) כן [אבל אם נדבקו לאחר גמר הכתיבה - אסור להפרידם. ס"ק קכנ].

סעיף ט"ז

- (22) (א) יגרד מעט מהאות לעשותה מוקפת גוויל.

(ב) כן.

ס"ק י"ב

(ג) כן.

סעיף י"ז

(23) (א) יגרוד הרגל מלמטה למעלה ואח"כ יכתוב מחדש לשם קדושת השם.

(ב) יגרוד הרגל מלמטה למעלה ואח"כ יכתוב מחדש לשם קדושת השם.

סעיף י"ח

(24) (א) יגרוד הרגל מלמטה למעלה ואח"כ יכתוב מחדש לשם קדושת השם.

(ב) "יש להסתפק בו אם מותר לגרדו או לא".

סימן י"ג**מידת הספר תורה ושיעור הדפין והשיטין. ובו ה' סעיפים.**סעיף ב'

(1) ל' אותיות.

סעיף ג'

(2) (א) מ"ב.

(ב) מ"ח.

(ג) ס'.

(3) לא.

(4) לא.

סעיף ד'

(5) (א) ג'.

(ב) ח'.

(ג) יחלקה לשתי יריעות - ל' - 4 ול' - 5 דפים.

סעיף ה'

(6) (א) באמצעה.

(ב) לא.

סימן י"ד**שיעור הגליון והריווח בין השיטין ובין החומשים. ובו ח' סעיפים.**סעיף א'

(1) (א) ד' אצבעות באגודל.

(ב) ג' אצבעות באגודל.

(ג) ב' אצבעות.

(ד) כמלוא שיטה [רמ"א לב. ס"ק קמד- ויש אומרים דאין צריך להניח אלא בספר תורה, וכן נהגו הסופרים שאין

מדקדקין בזה].

(ה) ד' שורות ריקות.

(ו) כדי לגלול על העמוד ועוד 2 אצבעות שיישארו בין העמוד והדף.

סעיף ב'

(2) (א) כשר.

(ב) פסול אפילו בדיעבד.

סעיף ג'

(3) (א) לא.

(ב) כן.

(4) (א) כן.

(ב) לא.

(ג) לא.

סעיף ד'

(5) (א) לא, אלא יכתוב אף על פי שהרווח מתמעט.

(ב) לא, יכתוב כרגיל על אף הצמצום ברווח.

סעיף ה'

(6) אורך האותיות נשאר כרגיל אך הרווח מתמעט ולא ימעט עובי הקולמוס.

סעיף ו'

(7) (א) יוציא שתי אותיות.

(ב) יניח המקום חלק.

(ג) כן [ס"ק קנא].

(ד) לא [מחבר לד].

(ה) מחלוקת.

סעיף ז'

(8) לא יכתוב יותר מב' אותיות חוץ לשיטה [ס"ק קמח].

סעיף ח'

(9) (א) לא.

(ב) כן [ס"ק קנ].

סימן ט"ו**דיני פתוחות וסתומה ונוני"ן המנוזרות. ובו ח' סעיפים.**סעיף א'

(1) (א) [א] ג' פעמים תיבת אשר.

[ב] ט' יודי"ן.

(ב) [א] כן.

[ב] לא.

[ג] לא.

(2) (א) שהפרשה שלפניה מסתיימת באמצע שיטה, ונשאר בסופה שיעור ט' אותיות, ומתחיל הפרשה הפתוחה בשורה שתחתיה.

(ב) שהפרשה שלפניה מסתיימת בתחילת שיטה, אלא שמתחיל הפרשה הסתומה באותה שורה שסיים הפרשה שלפניה, אחרי הפסק של 9 תיבות.

סעיף ב'

(3) (א) יניח השורה השנייה בלא כתב ויתחיל הפרשה הפתוחה מתחילת השורה השלישית.

(ב) כן.

(ג) כן.

סעיף ג'

(4) (א) יניח הכל פנוי באותה שורה שהפרשה הקודמת נסתיימה (ואז יש לי רווח 9 אותיות) וגם בראש השיטה השנייה יניח מעט רווח.

(ב) בתחילת השיטה השנייה ישאיר רווח שיצטרף לט' אותיות עם הריווח של השורה הקודמת.

(ג) מניח בתחילת השיטה כשיעור כל הריווח ומתחיל לכתוב את הפרשה הסתומה באמצע שיטה.

סעיף ד'

(5) (א) פסול.

(ב) פסול.

(ג) פסול.

(ד) פסול.

(ה) [א] יש אומרים שיסלק כל הדף.

[ב] יש אומרים שמוותר לתקן.

(ו) לתקן.

(ז) לא.

(ח) שיכתוב כאותיות שבספר תורה. שלא יהיה כמנומר.

(6) "אפשר דיש להקל".

סעיף ה'

(7) "אין לנו לפסלה" (את ספר התורה).

(8) נראה דפסול אפילו בדיעבד.

סעיף ו'

(9) פסול.

סעיף ז'

(10) (א) לפני "ויהי בנסוע" ייתן ריווח של ט' אותיות, יכתוב הנו"ן, ויניח עוד ריווח של ב' או ג' אותיות ויתחיל בכתיבת "ויהי בנסוע".

(ב) אחרי "אלפי ישראל" ייתן ריווח של ב' או ג' אותיות, יכתוב הנו"ן, ויניח עוד ריווח של ט' אותיות.

(ג) בראש השיטה השנייה.

סעיף ח'

(11) (א) [א] כתיבת הנו"ן כמו שהיא, רק שמהפכים רגלה לאחור.

[ב] הפיכת כל הנו"ן לאחור.

(ב) כשר.

סימן ט"ז

צורות השירות ושאר דיקוקים. ובו ז' סעיפים.

סעיף ג'

(1) פסול.

(2) פסול.

(3) כשר, ובלבד שתהא שירת הים אריח על גבי לבנה ושירת האזינו אריח על גבי אריח.

סעיף ד'

(4) (א) כשר.

(ב) שלא תהא בהן צורת יו"ד או אחד משאר גלמי אותיות.

סעיף ה'

(5) כשר.

(6) לא-טוב, כי מתוך כך הם באים לידי קלקול- שמקצרים ומרחיבים אותיות שלא כדת.

סעיף ו'

(7) פסול.

(8) פסול.

(9) מועיל.

(10) (א) פסול.

(ב) מחלוקת.

סעיף ז'

(11) (א) לא יותר מאשר בין תיבה לתיבה.

(ב) כל שאין בו שיעור פרשה.

(ג) הנחת הפסק מועט, ויזהרו שלא להניח ריווח כמו שתי אותיות.

סימן י"ז

דין תפירת הספר תורה. ובו ז' סעיפים.

סעיף א'

- (1) (א) בגידים של בהמה או חיה טהורה.
- (ב) פסול.
- (ג) פסול.
- (ד) כן- יתיר ויחזור ויתפור כהלכה.
- (ה) לא, שמא מבהמה טמאה הם.
- (ו) "ונראה לי להחמיר".

סעיף ג'

- (2) לא.
- (3) כשר בדיעבד.
- (4) מבחוץ.

סעיף ד'

- (5) (א) לא.
- (ב) שלא ידביקו בקצוות היריעות ממש, אלא ישאירו למעלה ולמטה שיור בלי תפירה ובלי מטלית.
- (ג) לכתחילה.
- (ד) כשר בדיעבד.

סעיף ה'

- (6) (א) בראש ובסוף.
- (ב) כורך על העמודים.
- (ג) כן.
- (ד) שתי אצבעות.
- (ה) אסור.

סעיף ו'

- (7) (א) כן, אפילו לכתחילה.
- (ב) לא.
- (ג) יחזירוהו.
- (ד) יקראו, בתנאי שנשארו לכל הפחות 5 תפירות.
- (ה) יקראו, אף על פי שלא נשארו בו אלא 2 תפירות.

סימן י"ח

דין נקרעה היריעה עצמה. ובו ט' סעיפים.

סעיף א'

- (1) כן, אפילו לכתחילה.
- (2) אסור.
- (3) (א) כן.
- (ב) לא.
- (ג) מותר לתפור, שכיוון שהקלפים לבנים וגם הגידים לבנים- אין התפירות ניכרות כל כך.

סעיף ב'

- (4) (א) לא.
- (ב) לא.

סעיף ג'

(5) כן.

(6) לא.

(7) לתחוב את המחט חוץ לכתב.

סעיף ד'

(8) כן.

(9) צריך דבק כשר.

(10) יש אומרים שמוותר.

(11) בשעת הדחק אפשר לסמוך עליהם.

(12) לא.

סעיף ה'

(13) יש מתירים, והמחמיר תבוא עליו ברכה.

סעיף ו'

(14) פסול.

(15) פסול.

(16) לא.

סעיף ז'

(17) (א) לא.

(ב) לא.

סעיף ט'

(18) לא, אלא צריך להחליף ג' יריעות.

(19) לא, אלא רק את היריעה שנפסלה יחליף.

(20) שהיריעה שמחזיר תהיה כמידת היריעה הראשונה ושאותו סופר יכתוב.

סימן י"ט**שאסור להשהות ספר תורה שאינו מוגה ודיני הגהתו. ובו ו' סעיפים.**סעיף א'

(1) (א) ל' יום.

(ב) יתקן או יגנוז.

(2) אסור.

סעיף ב'

(3) ג' טעויות.

(4) לא. אלא אם כן מצא 85 טעויות - שאז נכון להגיהו (אף שכל פעם הגיה חלקן).

(5) (א) לא.

(ב) כן.

סעיף ג'

(6) (א) יתקן.

(ב) יגנוז.

סעיף ד'

(7) בטעויות שכתב את התיבה באופן חסר במקום באופן מלא ועכשיו חייב להוסיף אותיות (כגון וא"ו או יו"ד), "לפי שהוא גנאי לתלות כל כך ביני שיט". אך במקרה ההפוך (שכתב באופן מלא במקום באופן חסר) - מותר לתקן.

סעיף ה'

(8) (א) כן.

(ב) לא.

סעיף ו'

(9) נהגו הסופרים לתקן אף לכתחילה - לגרוד כמה שורות ולמעט הכתב.

(10) לכתחילה לא, אלא יסלק היריעה, ובדיעבד אם עבר ותיקן אין לפסול את ספר התורה.

סימן כ'**דיני כתיבת תפילין. ובו ח' סעיפים.**סעיף א'

(1) (א) שמע, והיה אם שמוע, קדש, והיה כי יביאך [מחבר א].

(ב) כשר [ס"ק ו].

(ג) ידביקם (בדבק כשר).

סעיף ב'

(2) שבע בכל פרשה.

(3) ארבע בכל פרשה.

(4) כשר.

סעיף ג'

(5) קלף עבה לפרשת "שמע". דק לפרשת "והיה כי יביאך". דק יותר לפרשיות "קדש" "והיה אם שמוע" [ס"ק לג].

(6) כל הקלפים במידה אחת. ובפרשיות הקצרות - נשאר גיליון ריק [שם].

סעיף ד'

(7) (א) כדי גגה של למ"ד [מחבר לב].

(ב) כשיעור כ"ף פשוטה [שם].

(8) כמו שתי אותיות ט' מאותו כתב.

(9) (א) "משהו" הקפת גוויל לאותיות [ס"ק קמא].

(ב) להניח קצת יותר [ס"ק קמב].

(ג) כדי לגול היקף בתחילה וסוף [שם].

סעיף ה'

(10) כתיבה גסה קצת.

(11) כמו דל"ת דלתי"ן קטנים [ס"ק א].

סעיף ו'

(12) (א) פתוחות.

(ב) סתומות.

סעיף ז'

(13) מניחים סוף פרשת "שמע" חלק פחות מט' אותיות ומניחים בתחילת פרשת "והיה אם שמוע" חלק פחות מט' אותיות.

סעיף ח'

(14) מחלוקת [ס"ק ה, והוסיף המ"ב "ואנו נוהגין כמו שכתב הרב בהג"ה" ("ולכתחילה יכתוב של יד קודם לשל ראש")].

(15) לא חייב, אבל אם אפשר אז טוב כך [שם].

סימן כ"א

עשיית הבתים. ובו י"ד סעיפים.

סעיף א'

(1) (א) כן.

(ב) כן.

(ג) כן.

(ד) כן.

סעיף ב'

(2) כן, פסולים.

סעיף ג'

(3) (א) כן.

(ב) כן.

סעיף ד'

(4) (א) עד התפר (התיתורא).

(ב) שיהיו ניכרים החריצים, שיהיו ארבעה ראשיה ניכרים לכל.

סעיף ו'

(5) הלכה למשה מסיני.

סעיף ז'

(6) (א) לא.

(ב) שלא יהיו קטנים מרוחב שתי אצבעות עם התיתורא.

(ג) שכמעט אי-אפשר שיהיו הפרשות כתובות כהלכתן.

סעיף ח'

(7) הלכה למשה מסיני.

(8) כשר.

סעיף ט'

(9) (א) עד התיתורא, אך שלא תתכסה מקצתה בתיתורא.

(ב) שיהיו מחוברין בגוף השי"ן.

סעיף י"ב

(10) (א) יש מכשירין.

(ב) יש מכשירין.

(ג) פסול.

סעיף י"ג

(11) (א) בצבע שחור שאין בו ממש.

(ב) "אין בידינו לפסול".

(ג) פסול.

סעיף י"ד

(12) (א) פסול.

(ב) אסור.

(ג) לא, דבעינן "מן המותר בפיו".

סימן כ"ב

הנחת הפרשיות לתוך הבתים ותפירת הבתים. ובו ז' סעיפים.

סעיף א'

(1) כן.

(2) פסול.

סעיף ב'

(3) מסופה לתחילתה.

(4) קלף או מטלית ולכתחילה קלף.

(5) בדיעבד, כשאין לו תפילין אחרים.

(6) הלכה למשה מסיני.

(7) בהמה או חיה הטהורים.

(8) כורכים שיער על הפרשה ואחר כך כורכים עוד קלף כשר וחוזרים וכורכים עליו שיער.

(9) (א) שיער של זנב עגל.

(ב) פרה או שור.

(10) ישים שיער זה כך שיראה חוץ לבתים, וטוב שיצא אצל פרשת "והיה אם שמוע" בצד הפונה לפרשת "קדש", ויהא שיעורו פחות מכשעורה.

סעיף ג'

(11) זקופה.

(12) לצד גג הבית.

(13) ימין הקורא (דהיינו אדם העומד כנגד האיש שהתפילין עליו), "שאם בא לפותחן יהיו לפניו כהלכתן".

סעיף ד'

(14) כן.

סעיף ו'

(15) ג' תפירות, בסך הכל - י"ב.

(16) כשר.

סעיף ז'

(17) יש אומרים שכן.

(18) מחלוקת.

(19) כן.

(20) כן.

סימן כ"ג

דיני הרצועות. ובו ה' סעיפים.

סעיף א'

(1) מעור בהמה חיה ועוף הטהורים, ולכתחילה מעור עגל.

(2) חייב.

(3) לא.

סעיף ב'

(4) הלכה למשה מסיני.

(5) לכתחילה לא.

סעיף ג'

(6) ישראל גדול בן דעת.

(7) כן, אפילו בדיעבד.

- (8) לא.
- (9) ישחיר הצד השני לשמה.
- סעיף ד'
- (10) אורך שעורה.
- (11) עד הטבור או למעלה מעט.
- (12) שתגיע עד המילה.
- (13) (א) כדי שיהדקה על הזרוע ויעשה בה ז' כריכות וימתח עד האצבע האמצעית ויכרוך על האצבע ג' כריכות, ויקשור.
- (ב) כדי להדקה על הזרוע ולמתוח עד האצבע ולעשות שם ג' כריכות ויקשור.
- (14) כשרות.
- סעיף ה'
- (15) הלכה למשה מסיני.
- (16) (א) כצורת דל"ת.
- (ב) כצורת יו"ד.
- (17) קודם שי"ן, אחר כך דל"ת, אחר כך יו"ד.
- (18) כן.
- (19) לא.

סימן כ"ד

דיני בדיקת התפילין ואם נתקלקלו התפילין. ובו ו' סעיפים.

סעיף א'

- (1) מהדין - לא.
- (2) נכון לבודקם מפני שיכולים להתקלקל מהזיעה.
- (3) (א) כן.
- (ב) פעמיים בשבע שנים.
- (4) (א) כן.
- (ב) כן.
- (5) ישאירם כך בלא בדיקה.

סעיף ב'

- (6) (א) פסול.
- (ב) לא.
- (7) (א) פסול.
- (ב) כשר.

סעיף ג'

- (8) פסולות.

סעיף ד'

- (9) (א) פסולין מספק.
- (ב) פסולין מספק.
- (10) (א) יניח.
- (ב) לא יברך.

סעיף ו'

- (11) לא.
- (12) כן.
- (13) יש אומרים שכן.
- (14) יש אומרים שכן.

(15) לא.

(16) לכתחילה בגידין.

סימן כ"ה**שאלין מורידין מקדושה חמורה לקדושה קלה. ובו ז' סעיפים****סעיף א'**

(1) לא [ס"ק כן].

(2) כן [שם].

(3) לא.

(4) כן.

סעיף ב'

(5) לא.

סעיף ג'

(6) לא.

(7) לא.

(8) (א) לא, אלא אם כן אין ברירה.

(ב) לא.

סעיף ד'

(9) (א) אסור.

(ב) אסור.

(10) אסור.

(11) כן.

(12) לא, אלא אם כן לא הניחם עדיין.

סעיף ה'

(13) אסור.

סעיף ו'

(14) אסור.

(15) מותר.

(16) אסור.

(17) מועיל.

סימן כ"ו**דיני תפילין דרבינו תם. ובו ה' סעיפים.****סעיף א'**

(1) קדש. והיה כי יביאך. והיה אם שמוע. שמוע.

סעיף ב'

(2) שאותן שהן כהלכה - בהן יוצא ידי חובה, והאחרות הן כרצועות בעלמא.

(3) יתפלל עם תפילין של רש"י ואחר התפילה יניח תפילין של רבינו תם ויקרא פרשת "שמע" ופרשת "והיה אם שמוע".

סעיף ג'

(4) כן.

סעיף ד'

(5) לא.

(6) לא.

(7) לא, אלא יעשה סימנים אחרים.

סעיף ה'

(8) במדינות שרוב העולם מניחים תפילין של רש"י- תולין שזו רצועה של רש"י ואסורה בשל רבינו תם.

סימן כ"ז**דיני כתיבת המזוזה. ובו ח' סעיפים.**סעיף א'

(1) ביריעה אחת.

(2) (א) כחצי צפורן.

(ב) כדי לגלול אותה אחר שתכרך.

(ג) כדי הקפת גוויל.

סעיף ב'

(3) כשר.

(4) פסול.

סעיף ג'

(5) סתומה.

סעיף ד'

(6) (א) כן.

(ב) כן.

(7) יקבענה בלא ברכה וישתדל למצוא אחרת כשירה.

סעיף ה'

(8) כ"ב.

(9) בראש השיטה האחרונה ולא יכתוב בה יותר.

סעיף ו'

(10) (א) כשר.

(ב) פסול.

(ג) פסול.

(ד) פסול.

(ה) פסול.

סעיף ז'

(11) לא.

(12) השם ש-ד-י כנגד הריווח שבין הפרשיות. וכנגד "ה' אלקינו ה'" - במוכס"ז כוז"ו.

סעיף ח'

(13) (א) פעמיים בשבע שנים.

(ב) פעמיים ביובל.

סימן כ"ח

דיני כתיבת מגילת אסתר ותפירתה ובו י' סעיפים.

סעיף א'

(1) (א) כן.

(ב) כן.

(ג) כן.

(ד) מחלוקת, ויש להחמיר.

סעיף ב'

(2) (א) כן.

(ב) כן.

(ג) כן.

(ד) כן.

(ה) בדיעבד אין לפסול.

(ו) כן.

(ז) כן.

(ח) כן.

סעיף ג'

(3) כן.

(4) (א) לא.

(ב) לא.

סעיף ד'

(5) סתומות.

(6) פסולה, ויש מכשירין.

סעיף ה'

(7) בדף מיוחד. בתחילת השורה - "איש" ובסופה "ואת". וחלק באמצע. ואח"כ פרשנדתא מצד זה, ואת מצד שני, וכן כולם. ובסוף הדף וזיתא מצד אחד, ו"עשרת" מהצד השני.

(8) יאריכנה, ויהא ראשה כפוף קצת בזקיפה באלכסון למעלה (ועכשיו לא נהגו כן, אלא כדעת האומרים שיהיה הוי"ו גדולה כבאותיות רבתיות, וזה רק לכתחילה, ובדיעבד אין להחמיר. משנת הסופר, ס"ק י"ח).

סעיף ו'

(9) כן.

(10) עדיף.

סעיף ז'

(11) לא.

(12) כן, אפילו לכתחילה.

סעיף ח'

(13) (א) כשירה.

(ב) כשירה.

(ג) כשירה.

(14) (א) יכתבו הטעמים במגילה.

(ב) יקרא בלא טעמים.

סעיף ט'

(15) (א) יש פוסלין ויש מכשירין.

(ב) יש פוסלין ויש מכשירין.

(ג) יש פוסלין ויש מכשירין.

סעיף י'

(16) כן.

(17) אם הטיל בה ג' חוטי גידין- כשירה, ובלבד שיהיו משולשים (עיין שם).

חזק חזק ונתחזק